

HƯỚNG DẪN HÀNH VI CỦA MÈO AAFP 2004

Những hướng dẫn này đã được phê duyệt bởi (AAFP) vào tháng 12 năm 2004 và được cung cấp bởi AAFP chỉ để sử dụng làm mẫu; mỗi bác sĩ thú y cần điều chỉnh các khuyến nghị để phù hợp với từng tình huống.

AAFP từ chối một cách rõ ràng mọi bảo đảm hoặc bảo đảm được thể hiện hoặc ngụ ý và sẽ không chịu trách nhiệm pháp lý cho bất kỳ thiệt hại nào dưới bất kỳ hình thức nào liên quan đến tài liệu, thông tin, kỹ thuật hoặc thủ tục được nêu trong các hướng dẫn này.

I. INTRODUCTION

Nghề thú y có đặc quyền và trách nhiệm chăm sóc cho cả động vật và con người. Những lợi ích của việc sống với thú cưng hiện đã được công nhận. Bằng cách ngăn ngừa và điều trị các vấn đề về hành vi, chúng ta có cơ hội bảo vệ và củng cố mối quan hệ giữa con người với thú cưng và nâng cao chất lượng cuộc sống cho cả thú cưng và những người yêu thú cưng. Mục tiêu của Hướng dẫn về hành vi của mèo của (AAFP) sẽ hỗ trợ các bác sĩ thú y bằng cách cung cấp thông tin thực tế và tài liệu giáo dục cho khách hàng để kết hợp thành công y học hành vi của mèo vào mọi thực hành cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe cho mèo.

Bác sĩ thú y có cơ hội tuyệt vời để cứu sống thú cưng bằng cách nhận ra rằng y học hành vi cũng quan trọng như bất kỳ lĩnh vực thú y nào khác và có thể thường xuyên được đưa vào mỗi lần khám thú y. Bởi vì hầu hết các bác sĩ thú y chưa bao giờ được đào tạo ở trường thú y về hành vi của mèo và không có thời gian cũng như nguồn lực để nghiên cứu tất cả các nghiên cứu mới nhất và phát triển các “protocols” về hành vi, các thành viên tham gia hội thảo đã làm việc để phát triển một tài liệu ngắn gọn, cập nhật và “thân thiện, dễ dùng với người đọc và sử dụng” có thể dễ dàng thực hiện.

Các hướng dẫn bao gồm các thông tin sau:

- Nhấn mạnh vào việc phòng ngừa, từ trước khi nhận nuôi hoặc lần khám thú y đầu tiên, cho đến khi về già. Ngăn ngừa các vấn đề về hành vi nên là một phần quan trọng trong chăm sóc sức khỏe tổng thể. Một danh sách các câu hỏi về hành vi nhằm mục đích đưa vào các câu hỏi về lịch sử y tế được sử dụng tại mỗi cuộc hẹn được cung cấp để hỗ trợ phát hiện và can thiệp sớm các vấn đề về hành vi.
- Một phác thảo được cung cấp để hướng dẫn cách tạo ra những kỳ vọng thực tế về việc sống với một con mèo. Điều này sẽ khuyến khích chủ sở hữu mèo cung cấp

các môi trường tích cực để cho phép hành vi bình thường, nhưng theo cách mà khách hàng sẽ cho là chấp nhận được.

- Một số phụ lục có thể được sử dụng cho cả việc phòng ngừa và điều trị và có thể được đưa vào tài liệu để đưa cho khách hàng; những thứ này sẽ ủy thác việc giáo dục khách hàng cho nhóm hỗ trợ thú y và được sử dụng để hỗ trợ giúp sức cho bác sĩ thú y trong việc giáo dục khách hàng.
- Một bảng phát triển chỉ định chăm sóc tại nhà và thú y cần thiết ở các giai đoạn khác nhau của cuộc đời được phát triển. Điều này có thể đóng vai trò như một tấm áp phích tuyệt vời hoặc tài liệu có thể truyền đạt thông tin đến khách hàng để giúp khách hàng hiểu trách nhiệm của họ đối với việc chăm sóc tại nhà và thú y.
- Thông tin chi tiết về hành vi và “làm giàu môi trường” (ở đây được hiểu là môi trường mà mèo sống được cung cấp cho chúng để thực hiện các hành vi bình thường nhất, thường là 5 hành vi) được bao gồm để giúp ngăn ngừa nhiều vấn đề về hành vi phổ biến nhất.
- Cung cấp các đề xuất về phòng ngừa và điều trị bệnh béo phì, hậu quả phổ biến nhất của việc thuần hóa mèo.
- Để giúp các bác sĩ thú y xử lý tốt hơn các mối quan tâm về hành vi thông thường (ví dụ: đi vệ sinh không phù hợp), một cách tiếp cận hợp lý đầu tiên đối với các vấn đề được thấy hàng ngày được đưa vào.
- Tư vấn và điều trị hành vi, bao gồm sửa đổi hành vi và làm giàu môi trường, được thảo luận chi tiết.
- Đối với những con mèo cần điều trị y tế, thông tin quan trọng về thuốc bao gồm liều lượng và liều lượng thuốc giảm dần sẽ được cung cấp. Thông tin về nơi để tham khảo nếu cần thiết cũng được cung cấp.
- Thông tin được cung cấp sẽ thúc đẩy dịch vụ chăm sóc toàn diện, hiện đại, tổng quát, kết hợp cả sức khỏe thể chất và tâm lý của mèo của chúng ta.
- Những hướng dẫn này sẽ giúp bác sĩ thú y nâng cao nhận thức của khách hàng rằng họ nên tìm đến bác sĩ thú y để được tư vấn về hành vi, giống như họ làm với bất kỳ mối lo ngại nào về y tế.

II THE IMPORTANCE OF FELINE BEHAVIOR MEDICINE IN VETERINARY PRACTICE

Mặc dù có những tiến bộ liên tục trong việc chăm sóc sức khỏe cho mèo, các vấn đề về hành vi vẫn là nguyên nhân phổ biến nhất gây ra cái chết nhân đạo ở mèo.¹ Các vấn đề về hành vi, bao gồm hành vi bình thường của mèo mà khách hàng cho là không thể chấp nhận được, làm giảm chất lượng cuộc sống của mèo và chủ của chúng. Các vấn đề về hành vi thường dẫn đến căng thẳng trong gia đình, trừng phạt thú cưng không phù hợp,

phá hủy mối quan hệ giữa con người và thú cưng của họ, từ bỏ và trợ tử. Hầu hết các vật nuôi được chuyển đến **nơi trú ẩn** đã được bác sĩ thú y đánh giá vào năm ngoái trước khi chuyển giao.²⁻⁴ **(bên các nước tiên tiến họ có nơi trú ẩn dành riêng cho chó mèo hoặc động vật hoang dã, thú cưng có hành vi không phù hợp sẽ được chủ sở hữu chuyển giao đến đây)** Các vấn đề về hành vi không được giải quyết khiến bác sĩ thú y hàng năm mất khoảng 15% lượng khách hàng.⁵

Bệnh nhân, khách hàng và nhóm thú y đều được hưởng lợi từ việc kết hợp các dịch vụ hành vi vào thực hành thú y. Mèo được hưởng lợi bằng cách tăng chất lượng cuộc sống và tuổi thọ, có được môi trường phong phú và các mối quan hệ tích cực, tôn trọng, thấu hiểu. Những lợi ích tâm lý đối với khách hàng khi sống với thú cưng yêu quý bao gồm tình bạn đồng hành, cảm giác được cần đến và ít bị trầm cảm hơn.^{6,a} Những lợi ích về thể chất bao gồm giảm huyết áp, giảm nguy cơ nhồi máu cơ tim lần hai và giảm nồng độ chất béo trung tính.⁷⁻¹¹ Trẻ em sống và chơi đùa với vật nuôi sẽ có lòng tự trọng hơn.¹²

Có bằng chứng về mối liên hệ giữa hành vi của vật nuôi và mức độ gắn bó của chủ sở hữu.¹³ Mối quan hệ tích cực giữa con người và động vật có nghĩa là khách hàng sẽ tìm kiếm dịch vụ chăm sóc sức khỏe thường xuyên và rộng lượng hơn trong suốt cuộc đời của mèo, điều này mang lại lợi ích cho vật nuôi, khách hàng và các chuyên gia thú y. Các hoạt động thú y kết hợp chăm sóc sức khỏe hành vi thu hút những khách hàng tìm kiếm những dịch vụ chăm sóc ở mức độ tốt hơn, cao hơn cho thú cưng mà họ yêu quý. Các chuyên gia thú y được hưởng lợi bằng cách duy trì mối quan hệ tích cực với vật nuôi và khách hàng và cải thiện sự hài lòng trong công việc. Mối quan hệ tích cực giữa khách hàng và chuyên gia thú y dẫn đến việc những khách hàng có nhiều khả năng chuyển đến bệnh viện thú y khi có những lo lắng về thú cưng và giới thiệu đội nhóm thú y cho bạn bè và người quen.

Nghi ngờ, niềm tin rằng quan tâm đến hành vi là quá tốn thời gian để tạo ra lợi nhuận trong quá trình thực hành là một điều sai lầm. Giáo dục khách hàng có thể được tạo điều kiện thuận lợi tại tất cả các cuộc thăm khám, chăm sóc sức khỏe bằng cách cung cấp tài liệu giáo dục khách hàng và trao đổi chúng với khách hàng. Hướng dẫn nhân viên và khách hàng cách cải thiện trải nghiệm cho mèo tại phòng khám thú y cũng giúp cải thiện hành vi của mèo. Cần ít nhân viên hơn, ít thời gian hơn và ít tài nguyên hơn để làm việc với những con mèo ngoan. Những trải nghiệm tích cực trong các lần khám thú y cũng làm giảm căng thẳng và khả năng gây thương tích cho mèo, khách hàng và các thành viên trong nhóm thú y.

Cuối cùng, giáo dục các thành viên trong nhóm thú y và cho phép họ giáo dục khách hàng về cách ngăn ngừa các vấn đề về hành vi có khả năng làm tăng sự hài lòng trong

công việc của họ, giảm căng thẳng và doanh thu của nhân viên, đồng thời cho phép các bác sĩ thú y sử dụng thời gian của họ hiệu quả hơn.

Cứu mạng sống của một con vật thông qua việc ngăn ngừa hoặc điều trị một vấn đề về hành vi có thể được đền đáp xứng đáng như việc cứu một mạng sống thông qua các thủ thuật y tế hoặc quy trình phẫu thuật. Thuốc để phòng ngừa hành vi có trong mọi bệnh viện thú y và rất dễ áp dụng vào thực tế. Kết hợp y học hành vi vào thực hành là một tình huống đôi bên cùng có lợi cho tất cả các bên liên quan.

III.PREVENTIVE BEHAVIORAL MEDICINE

Ngành thú y phải bao gồm cả sức khỏe thể chất và tâm lý. Ở mèo, bệnh tật và đau đớn về thể chất thường được nhận ra nhất dựa trên sự thay đổi hành vi không cụ thể. Biết điều này giúp khách hàng và bác sĩ thú y phát hiện bệnh và sự khó chịu cũng như theo dõi hiệu quả của việc kiểm soát cơn đau. Trách nhiệm của bác sĩ thú y là xoa dịu nỗi đau, cho dù nó liên quan đến nỗi đau về thể xác hay tinh thần. Chúng ta có thể hỗ trợ những người nuôi mèo bằng cách giúp họ nhận thức được sự cần thiết phải liên hệ với bệnh viện thú y không chỉ vì sức khỏe thể chất mà còn ngay khi họ thấy các dấu hiệu lo lắng, sợ hãi hoặc hành vi mà họ cho là không thể chấp nhận được hoặc khác với hành vi bình thường của mèo mà họ nuôi.

Tại các cuộc kiểm tra định kỳ, khách hàng có thể không cho chúng ta biết rằng mèo con hay cắn hoặc mèo “thình thoảng đi vệ sinh không đúng chỗ” trừ khi chúng ta hỏi những câu hỏi đó một cách cụ thể. Khách hàng thường nghĩ rằng con mèo đang hành động “bất chấp” (nghĩa là mèo đi tiểu bất chấp dù có được huấn luyện, hay dạy bảo) hoặc “đáp lại họ” (có thể hiểu là mèo đi tiểu không đúng chỗ để cãi lời chủ, nhưng đọc hết hướng dẫn này, các bạn sẽ biết tại sao mèo có hành vi này nhé) và không biết rằng bác sĩ thú y có thể giúp giải quyết những vấn đề này. Họ thậm chí có thể cảm thấy xấu hổ khi thảo luận về những sự cố như vậy và cách họ giải quyết chúng. Điều quan trọng là chúng ta phải thay đổi những quan niệm sai lầm này. Nếu các câu hỏi về hành vi không được hỏi, khách hàng sẽ không biết rằng thông tin đó là quan trọng, đặc biệt nếu họ không quen với hành vi bình thường của mèo. Tiến hành đánh giá hành vi trong mỗi lần khám thú y là rất quan trọng để ngăn ngừa và phát hiện sớm các vấn đề liên quan đến hành vi cũng như y tế (Phụ lục 1). Đánh giá hành vi cũng khuyến khích khách hàng tham khảo ý kiến bác sĩ thú y về những lo ngại về hành vi của mèo của họ.

Lịch sử hành vi và kiểm tra y tế là rất quan trọng để chẩn đoán chính xác. Một lịch sử toàn diện, bao gồm đánh giá hành vi, kiểm tra thể chất và xét nghiệm là cần thiết để phân biệt giữa các điều kiện liên quan đến hành vi và hệ thống. Ví dụ, một con mèo đi tiểu

không đúng cách có thể mắc một số bệnh liên quan đến hành vi đó, bao gồm bệnh đường tiết niệu dưới ở mèo (viêm bàng quang) và viêm khớp, khiến chúng khó chui vào khay vệ sinh. Ngược lại, một con mèo chán ăn và thờ ơ có thể có vấn đề y tế tiềm ẩn hoặc có thể đơn giản là bị căng thẳng bởi những thay đổi trong môi trường của nó. Trong các tình huống khác, sức khỏe tâm lý của mèo có thể đã bị tổn hại đến mức các tác động tâm lý có thể gây ra bệnh toàn thân, toàn hệ thống.

Appendix 1: Behavioral Assessment

Các câu hỏi thường gặp ở mỗi lần khám thú y

Khi có được tiền sử, khuyến khích phát hiện sớm hoặc ngăn ngừa các vấn đề về hành vi bằng cách hỏi những câu hỏi sau:

- Con mèo của bạn có đi tiểu hoặc đại tiện bên ngoài khay không?
- Con mèo của bạn có phun nước tiểu không? (Việc phun nước tiểu xảy ra khi mèo lưu lại nước tiểu lên một bề mặt thẳng đứng, khuyu chân và rung đuôi khi phun nước tiểu.) (cần phân biệt đi tiểu ở ngoài khay vệ sinh và việc phun nước tiểu. Đi vệ sinh ngoài khay thường do bệnh lý hoặc căng thẳng... Nhưng việc phun nước tiểu là do hành vi đánh dấu lãnh thổ, giao tiếp với mèo khác)
- Con mèo của bạn có biểu hiện hung dữ với mọi người, bao gồm rít lên (nhiều bác sĩ thú y thường gọi là “khè” Tiếng rít, khè, ở mèo là một hành vi thường bị hiểu sai. Trái ngược với suy nghĩ của nhiều người, tiếng rít không phải là một hành vi hung dữ, cũng không phải là hành vi hung dữ thường được thể hiện bởi một con mèo hung dữ. Rít lên là một cử chỉ phòng thủ. Nó hầu như luôn được thể hiện bởi một con mèo cảm thấy mình là nạn nhân, bị chống đối hoặc bị đe dọa theo một cách nào đó. Rít, khè, thường là một cách để tránh đối đầu về thể chất. Trong giao tiếp giữa mèo với mèo và sự gây hấn giữa các con mèo, con mèo mà thường rít lên thường xuyên hầu như luôn là con mèo nạn nhân hoặc kẻ bị đuổi bắt hoặc chống đối. Tiếng rít chỉ đơn giản là một biểu hiện cảm xúc của sự khó chịu, sợ hãi hoặc căng thẳng. Con mèo rít lên cảm thấy bị đe dọa, không an toàn và không thoải mái. Quan niệm sai lầm phổ biến là con mèo rít lên là nó đang “trêu chọc” hoặc “chế nhạo” con mèo, con chó hoặc người khác), cắn hoặc cào không? Đối với bất kỳ thành viên gia đình cụ thể? Với những người lạ?
- Con mèo của bạn có thể hiện bất kỳ hành vi đáng sợ nào khiến bạn lo lắng không?
- Con mèo của bạn có biểu hiện hành vi phá hoại nào không, chẳng hạn như cào hoặc nhai đồ vật trong nhà?

- Con mèo của bạn có bất kỳ vấn đề nào về sự tương tác với những con mèo hoặc vật nuôi khác trong nhà không?
- Có bất kỳ thay đổi nào trong hành vi hoặc khuynh hướng của con mèo của bạn không?

Lịch sử hành vi và kiểm tra y tế là rất quan trọng để chẩn đoán chính xác. Lịch sử toàn diện, trong đó bao gồm đánh giá hành vi; khám sức khỏe; và xét nghiệm là cần thiết để phân biệt giữa các tình trạng hành vi và toàn hệ thống, toàn thân.

Ví dụ, một con mèo đi tiêu không đúng cách có thể mắc một số bệnh liên quan đến hành vi này, bao gồm bệnh đường tiết niệu dưới/viêm bàng quang hoặc viêm khớp khiến mèo khó chui vào khay vệ sinh. Hoặc, một con mèo có biểu hiện chán ăn và thờ ơ có thể có vấn đề y tế tiềm ẩn, hoặc có thể đơn giản là bị căng thẳng bởi những thay đổi trong môi trường của nó. Sức khỏe tâm lý của bệnh nhân có thể bị tổn hại đến mức nó cũng gây ra bệnh toàn thân, toàn hệ thống.

IV. UNDERSTANDING NORMAL BEHAVIOR

Hiểu hành vi bình thường giúp ngăn ngừa các vấn đề—Nhiều mối lo ngại về hành vi mà khách hàng bày tỏ liên quan đến hành vi bình thường của mèo mà khách hàng thấy không thể chấp nhận được. *Giáo dục khách hàng về các hành vi xã hội và đi vệ sinh bình thường, giao tiếp và các giai đoạn phát triển của mèo cung cấp cho khách hàng những kỳ vọng thực tế.* Nếu chúng tôi giúp khách hàng hiểu cách giao tiếp bình thường của mèo, họ có thể tương tác và phản ứng phù hợp hơn với mèo của mình, giảm nguy cơ hung dữ và thương tích. Hiểu nhu cầu thể chất và xã hội của mèo giúp khách hàng mang đến một môi trường tốt hơn, kích thích hơn, đồng thời giảm khả năng đi vệ sinh không đúng chỗ và cào móng không phù hợp trên các bề mặt không phải là cột để cào.

Không hiểu thế nào là bình thường, bác sĩ thú y không thể chẩn đoán thế nào là bất thường. Điều quan trọng là phải xác định xem hành vi đó có phải là hành vi bình thường đối với mèo mà chủ nhân thấy không thể chấp nhận được hay không, hành vi thực sự bất thường đối với mèo hay hành vi không phù hợp mà khách hàng đã vô tình dạy hoặc củng cố ở mèo.

Hiểu được hành vi xã hội và giao tiếp bình thường có thể giúp ngăn chặn sự hung hăng—Nghiên cứu trong hơn 2 thập kỷ qua đã bác bỏ quan niệm sai lầm phổ biến rằng mèo sống như những sinh vật đơn độc. Con mèo nhà là một động vật xã hội. Tuy nhiên, tổ chức xã hội của nhóm mèo khá khác so với tổ chức xã hội của nhóm chó. Mèo nhà có

tổ chức xã hội giống như tổ tiên ban đầu của chúng. Hệ thống xã hội của mèo rất linh hoạt, cho phép mèo sống một mình hoặc theo nhóm có quy mô khác nhau (Hình 1).¹⁴ Mèo nhà sống tự do chọn sống theo nhóm xã hội, được gọi là đàn mèo, bất cứ khi nào có đủ nguồn thức ăn hỗ trợ nhiều mèo.^{15-27,b,c}

Mèo hình thành các nhóm xã hội và có các hình thức giao tiếp phản ánh hành vi xã hội của chúng. Mèo nhận ra các cá nhân trong nhóm xã hội của chúng và có các tương tác khác nhau với các cá nhân khác nhau (tức là các mối quan hệ cộng sự ưa thích).²⁸⁻³⁰ Mèo cái trong đàn thường tham gia vào việc hợp tác chăm sóc và nuôi dạy mèo con của đàn. Có sự khác biệt cá nhân trong hành vi xã hội giữa những con mèo khác nhau.³⁰

Các đàn mèo khá cách biệt và mèo lạ thường không được chào đón. Những con mèo lạ có thể bị đuổi đi một cách hung hăng. Nếu một con mèo lạ liên tục đến thăm một nhóm mèo, nó thậm chí có thể được tích hợp vào nhóm mèo trong một quá trình kéo dài vài tuần.^{21,c} Đây là điều quan trọng cần nhớ khi nhận nuôi mèo mới, đặc biệt là mèo trưởng thành. Việc tích hợp chúng vào một nhóm mèo đã được thiết lập luôn phải được thực hiện dần dần.

Trong một nhóm mèo, có thể tồn tại một hệ thống phân cấp xã hội. Khi mèo lần đầu thiết lập mối quan hệ, có thể xảy ra hành vi hung hăng quá mức (ví dụ: rít lên, rượt đuổi, cắn nhau). Sau khi mối quan hệ được thiết lập, ngoại lệ là sự hung hăng công khai miễn là không có thay đổi về môi trường hoặc thể chất. Các mối quan hệ xã hội có thể thay đổi trong suốt cuộc đời. Như với tất cả các loài xã hội, mặc dù khả năng hòa đồng là bẩm sinh, nhưng các kỹ năng xã hội cụ thể giúp một con mèo trở thành thành viên thành công của một đàn, nhóm là do học được.

Xã hội hóa là quá trình cho phép thay đổi hành vi có lợi tiềm tàng do tiếp xúc với các tình huống mới liên quan đến con người, động vật khác và môi trường mới. Giai đoạn nhạy cảm (3-9 tuần) là thuật ngữ dùng để chỉ giai đoạn phát triển khi động vật có nguy cơ phát triển nỗi sợ hãi và lo lắng cao hơn nếu động vật không có cơ hội trải nghiệm và học hỏi từ các kích thích xã hội và môi trường.³² Giai đoạn xã hội hóa cơ bản của mèo đối với con người là từ 3 đến 9 tuần tuổi. Nỗi sợ hãi của mèo khi tiếp xúc với người bị ức chế khi được tiếp xúc với mọi người trong giai đoạn này.³³ Quá trình xã hội hóa diễn ra sớm, đặc biệt là trước 9 tuần tuổi, dẫn đến sự gia tăng khả năng sẵn sàng tiếp nhận và được người khác ôm của mèo con, điều này sẽ kéo dài đến tuổi trưởng thành.³⁴ Động vật thu được lợi ích từ việc hòa nhập xã hội khi còn khá nhỏ (2 đến 5 tuần tuổi ở mèo con) và việc tiếp xúc với con người có thể giúp dạy động vật cách học hỏi từ những kích thích mới trong suốt cuộc đời. Trừ khi động vật bị ngăn cản trải nghiệm những kích thích điển hình,

chúng thường giữ được một số tính linh hoạt (khả năng phục hồi) trong suốt cuộc đời, sau khi trải qua một số quá trình hòa nhập xã hội.³⁵

Nếu mèo không được tiếp xúc và tiếp xúc với con người từ 2 đến 9 tuần tuổi, thì nguy cơ chúng tương tác kém với con người trong cuộc sống sau này sẽ tăng lên.^{36,37} Học tập xã hội diễn ra trong nhiều tuần sau giai đoạn đó, với hoạt động vui chơi xã hội đạt đỉnh điểm vào khoảng 3 tháng tuổi.

Một phụ lục (Phụ lục 2) mô tả các giai đoạn phát triển ở mèo đã được phát triển bởi các thành viên tham gia Hội thảo Nguyên tắc Hành vi của Mèo AAFP.

Nó có thể đóng vai trò như một tấm áp phích, tờ quảng cáo hoặc tài liệu cung cấp thông tin cho khách hàng tuyệt vời để giúp khách hàng có những kỳ vọng thực tế về mèo của họ và hiểu trách nhiệm của họ đối với cả việc chăm sóc tại nhà và thú y.

Các biến di truyền ảnh hưởng đến một số khía cạnh của tính cách. Ví dụ, con cái của những người cha táo bạo có xu hướng bạo dạn hơn những đứa con của những người cha nhút nhát; con cái của những người cha thân thiện có xu hướng tiếp cận, chạm và cọ xát với mọi người nhanh hơn.^{38,39} Bác sĩ thú y nên thông báo cho người nuôi mèo về tầm quan trọng của việc lựa chọn các đặc điểm hành vi tích cực và cho mèo con tiếp xúc với người trong giai đoạn nhạy cảm. Một con mèo có thể được hưởng lợi hoặc bị tổn hại tùy theo mức độ mà những người nuôi mèo tuân theo thực hành này.

Appendix 2. Developmental Periods in Cats

Bảng sau đây đã được phát triển bởi những người tham gia hội thảo Nguyên tắc hành vi của mèo AAFP. Nó có thể đóng vai trò như một áp phích, tài liệu quảng cáo và/hoặc tờ rơi thông tin đến khách hàng tuyệt vời để giúp khách hàng có những kỳ vọng thực tế về mèo của họ và hiểu trách nhiệm của họ đối với việc chăm sóc tại nhà và thú y.

Từ khóa: **T** Thức ăn sử dụng **X** Xã hội **Đ** Di vệ sinh **K** Khác

SƠ SINH

Từ mới sinh–2 tuần

Bình thường ở giai đoạn này

T Ăn hoàn toàn bằng sữa.

X Tương tác xã hội tối thiểu.

Đ Được mẹ kích thích.

K Mở mắt, đi được sau 14 ngày, không thể điều chỉnh nhiệt độ cơ thể, không thể tự chải chuốt, vệ sinh.

Việc cần làm cho người chăm mèo

T Cung cấp dinh dưỡng chất lượng cao cho mèo mẹ hoặc mèo con.

X Tương tác xã hội tối thiểu.

Đ Không có gì trừ khi bị bệnh hoặc không phát triển được.

K Mang lại môi trường ấm áp, an toàn.

Nếu mèo mẹ không có, hãy chà vùng quanh hậu môn bằng khăn ướt, ấm để kích thích đi vệ sinh.

XÃ HỘI HÓA SỚM:

3–8 tuần

Bình thường ở giai đoạn này

T Bắt đầu ăn thức ăn đặc, dần dần ngừng uống sữa

X Giai đoạn nhạy cảm cho việc học tập hành vi xã hội. Trò chơi xã hội bắt đầu và tăng lên đều đặn. (các trò chơi đó bao gồm cắn, chơi đùa đuổi đánh nhau) Học được nhiều kỹ năng xã hội.

Đ Phát triển khả năng kiểm soát chức năng bàng quang và ruột. Bắt đầu sử dụng khay vệ sinh.

K Trò chơi với đồ vật bắt đầu và tăng lên. Leo trèo (mèo cần không gian trên cao để thư giãn và tụi nó “cảm thấy an toàn và theo dõi lãnh thổ riêng của tao” đó là hành vi tự nhiên của loài mèo, các poster và các bạn nuôi mèo nên đọc thêm phần này để tạo môi trường thật sự cho mèo nhé) và chạy bắt đầu. Có khả năng học tập phức tạp. Hành vi cào móng và săn mồi bắt đầu. Màu mắt thay đổi. Tất cả các răng sữa đều mọc. Có thể điều tiết thân nhiệt. Bắt đầu tự vệ sinh chải chuốt.

Việc cần làm cho người chăm mèo

T Cung cấp thức ăn cho mèo con chất lượng cao và nước sạch hàng ngày.

X Thường xuyên xử lý nhẹ nhàng đối với mèo và cho mèo chơi đùa với nhiều người khác nhau bao gồm đàn ông, phụ nữ và trẻ em nhưng phải được giám sát. Tiếp xúc với

mèo khác và loài khác phải đảm bảo an toàn. Tham gia các lớp xã hội hóa cho mèo con nếu có. Khen thưởng hành vi thân thiện phù hợp với con người và tất cả các động vật khác.

Đ Cung cấp khay vệ sinh có thành thấp để dễ dàng đi vào. Vệ sinh (hốt cát) hai lần mỗi ngày. Sử dụng cát không mùi.

K Làm phong phú môi trường bao gồm với cả đồ chơi. Nhà chống mèo con. (thuật ngữ quá lạ ha, các bạn đọc thêm nhé, tại sao lại gọi là ngôi nhà chống mèo con-Kitten-Proof home) Tiếp xúc với các đồ vật và địa điểm mới, huấn luyện cho mèo hộp, balo...vận chuyển thành nơi trú ẩn an toàn. Bắt đầu đánh răng. Nhẹ nhàng kiểm tra tai, răng, móng tay. Chải lông. Cung cấp trụ cào. Bắt đầu đào tạo đeo vòng cổ và dây xích. (huấn luyện này tương tự như chó, các bạn đọc thêm nhé) Bắt đầu huấn luyện như nói “ngồi xuống” “đến đây” v.v. (nghe lời giống chó dị á)

Lý tưởng nhất là khám sức khỏe lần đầu, tẩy giun, xét nghiệm FeLV/FIV và tiêm vắc xin. Cung cấp các lớp học xã hội hóa mèo con, Thảo luận về hành vi và dinh dưỡng. Không bao giờ dùng tay và chân để chơi với mèo con. Điều này dạy cho mèo con của bạn những thói quen xấu. Luôn cần sử dụng đồ chơi.

XÃ HỘI HÓA MUỘN:

9–16 tuần

Bình thường ở giai đoạn này

T Ăn thức ăn đặc.

X Tiếp tục học các kỹ năng xã hội. Trò chơi xã hội lên đến đỉnh điểm. Xung đột xã hội giữa mèo với mèo có thể xuất hiện.

Đ Tiếp tục sử dụng khay vệ sinh.

K Tích cực khám phá môi trường và leo trèo, bắt đầu rụng răng sữa.

Việc cần làm cho người chăm mèo

T Không thay đổi.

X Tiếp tục giáo dục xã hội. Nếu chưa được giáo dục xã hội trước đó, hãy bắt đầu từ từ.

Đ Có thể cần hộp vệ sinh lớn hơn (chiều dài hộp tối thiểu 1,5 X chiều dài cơ thể mèo).

K Cung cấp không gian thẳng đứng (ví dụ: cấu trúc leo trèo, hay VN mình hay gọi là cây cho mèo). Tiếp tục đào tạo cơ bản.

Kiểm tra thể chất liên tục, vắc-xin và xét nghiệm cần thiết. Thảo luận về dinh dưỡng, hành vi, triệt sản hoặc thiến. Cung cấp các lớp học mèo con.

Triệt sản/thiến nếu không thực hiện. Lặp lại xét nghiệm FeLV/FIV.

Mèo con chưa có kinh nghiệm xã hội đầy đủ trong thời gian đầu **xã hội hóa (giai đoạn 3-8 tuần)** có thể có kỹ năng xã hội kém và cần nỗ lực nhiều hơn để có được kỹ năng xã hội tốt.

THÀNH NIÊN

17 tuần–1 năm

Bình thường ở giai đoạn này

T Không thay đổi.

X Thành thực sinh dục nếu không triệt sản. Trò chơi xã hội giảm đi. Có khả năng phục tùng những con trưởng thành lớn hơn nhưng có thể thách thức những con mèo này về địa vị.

D Hiện tượng phun nước tiểu có thể xảy ra, ít xảy ra hơn nếu bị thiến hoặc triệt sản.

K Nếu được phép tiếp cận ngoài trời, có thể đi lang thang xa hơn và lâu hơn thời gian trước.

Việc cần làm cho người chăm mèo

T Bắt đầu chuyển sang thức ăn dành cho mèo lớn chất lượng cao khi được 6-8 tháng tuổi. Cung cấp đồ chơi thức ăn xếp hình và đồ chơi thức ăn. (ngoài tự nhiên, mèo dành hầu hết thời gian trong ngày để kiếm thức ăn, nhưng mèo nhà nếu chúng ta cho thức ăn tự do công việc đó tước đoạt bản năng săn mồi của mèo. Mèo nhà đang gặp nguy cơ béo phì rất cao, ngoài ra việc loại bỏ kích thích từ bản năng săn mồi của mèo, nó sẽ gây ra các vấn đề vi hành vi. Vậy nên đồ chơi thức ăn hay đại loại vậy sẽ kích hoạt bản năng săn mồi để có được thức ăn của loài mèo)

X Tiếp tục chơi đùa và khen thưởng những hành vi thân thiện. Liên hệ với bác sĩ thú y nếu xảy ra xung đột nghiêm trọng.

D Đánh giá lại kích thước khay vệ sinh. Liên hệ với bác sĩ thú y nếu xảy ra việc phun nước tiểu hoặc đi vệ sinh không phù hợp.

K Cung cấp thông tin nhận dạng (ví dụ: chip hoặc vòng cổ và thẻ), đặc biệt nếu mèo đi ra ngoài.

Triệt sản hoặc thiến nếu chưa được thực hiện trước đó, thảo luận về hành vi và dinh dưỡng, lặp lại xét nghiệm FeLV/FIV. Nếu không triệt sản hoặc thiến, mèo của bạn có nhiều khả năng đi tiểu trong nhà, đánh nhau và đi lang thang một quãng đường dài. Mèo cái không bị thiến có thể sinh ra những chú mèo con không mong muốn.

MÈO LỚN

1-6 năm

Bình thường ở giai đoạn này

T Tốc độ trao đổi chất chậm lại, có thể tăng cân nếu không theo dõi chế độ ăn uống và tập luyện.

X Trưởng thành về mặt xã hội vào khoảng 2-3 tuổi, tính cách bị ảnh hưởng mạnh mẽ bởi di truyền và kinh nghiệm ban đầu, việc chơi đùa với xã hội giảm đi nhưng có thể tiếp tục khi có bạn cùng chơi.

D Nếu còn nguyên vẹn, mùi nước tiểu trở nên nồng nặc.

K Không có gì.

Việc cần làm dành cho người chăm mèo

T Đánh giá lại tình trạng cơ thể và lượng thức ăn ăn vào mỗi 3 tháng, khuyến khích tập thể dục.

X Tiếp tục chơi đùa và khen thưởng những hành vi thân thiện.

D Đánh giá lại kích thước khay vệ sinh, liên hệ với bác sĩ thú y nếu xảy ra hiện tượng phun nước tiểu hoặc đi vệ sinh không phù hợp.

K Để đồ chơi để mèo tự chơi, thay thế các thiết bị, đồ dùng như giường, khay vệ sinh khi cần thiết.

Kiểm tra hàng năm. Vắc-xin và xét nghiệm theo khuyến cáo của bác sĩ thú y. Tốt nhất nên điều trị sớm các vấn đề về hành vi. Liên hệ với bác sĩ thú y của bạn nếu có vấn đề về hành vi phát sinh.

Béo phì mang lại những rủi ro sức khỏe tương tự như ở người. Tùy thuộc vào bộ lông và tình trạng cơ thể, có thể cần chải chuốt thêm.

MÈO TRUNG NIÊN

7 tuổi trở lên

Bình thường ở giai đoạn này

T Sự thay đổi khẩu vị có thể xảy ra

X Hoạt động giảm có thể dẫn đến giảm tương tác xã hội

Việc cần làm dành cho người chăm mèo

T Theo dõi sự thèm ăn và lượng nước uống. Liên hệ bác sĩ thú y nếu tăng hoặc giảm.

X Tiếp tục tương tác xã hội—ngay cả khi mức độ hoạt động thấp hơn được đảm bảo

D Liên hệ với bác sĩ thú y nếu mối lo ngại về việc loại bỏ xảy ra hoặc kéo dài.

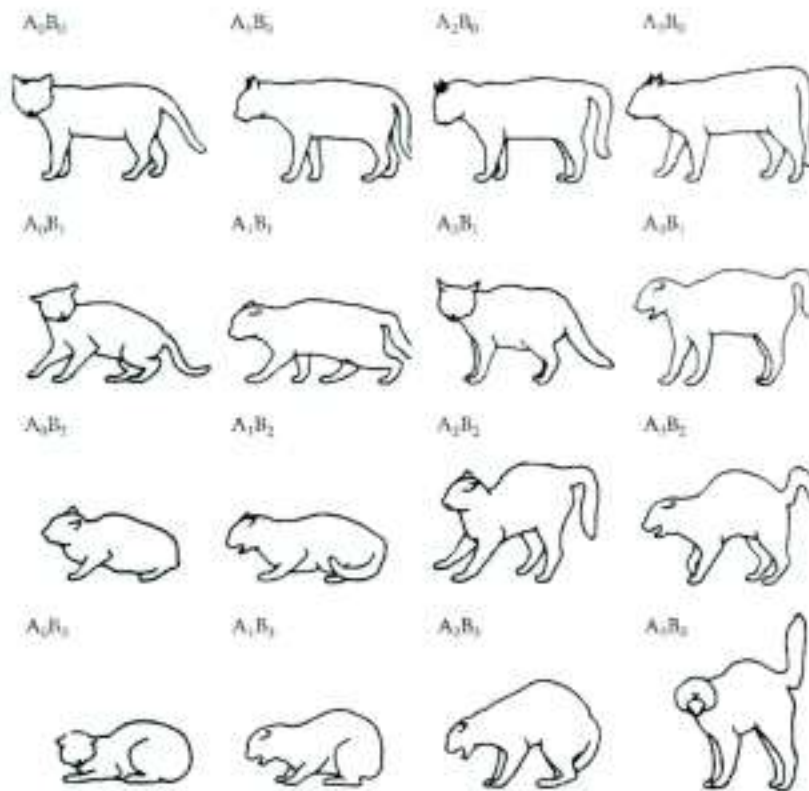
Khám sức khỏe 6 tháng một lần. CBC, sinh hóa, chất điện giải, huyết áp, T4 6-12 tháng một lần. Thảo luận về hành vi và dinh dưỡng. Tương tác với những chú mèo nhỏ hơn có thể khuyến khích hoạt động, nhưng những chú mèo nhỏ cực kỳ hiếu động có thể không tương thích. Có thể cần chải chuốt thêm, tùy thuộc vào tình trạng cơ thể và bộ lông. Các vấn đề y tế gia tăng theo độ tuổi và có thể xuất hiện khi hành vi thay đổi. Liên hệ với bác sĩ thú y của bạn nếu có thay đổi.

Hình 1: Hai con mèo với hành vi xã hội điển hình của loài mèo.

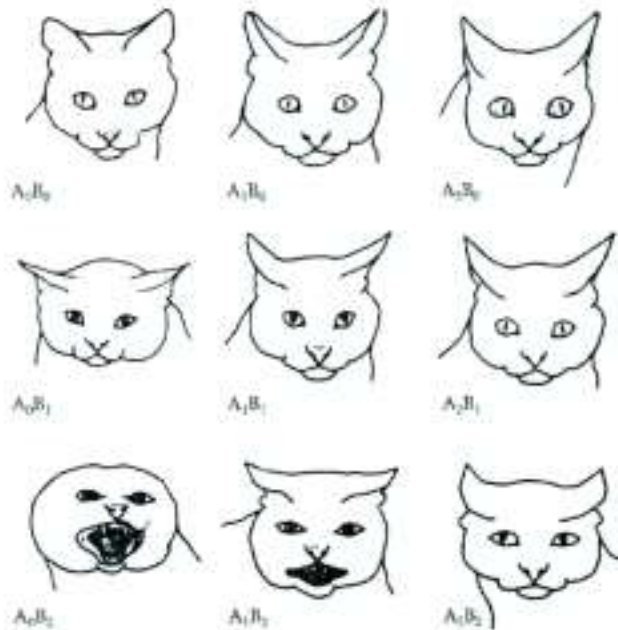

Giao tiếp mèo với mèo giao tiếp thông qua các phương tiện thị giác, xúc giác, khứu giác và thính giác. Thị giác bao gồm tư thế cơ thể (Hình 2); vị trí đuôi, tai và đầu; và sẵn sàng giao tiếp bằng mắt (Hình 3). Giao tiếp bằng xúc giác bao gồm việc cọ xát vào người khác, kể cả con người; liếm lông; và chạm vào mũi, được sử dụng như một lời chào. Giao tiếp bằng thính giác bao gồm tiếng gừ gừ (**tiếng này là tiếng gừ gừ khi bạn vuốt ve 1 bé mèo**), xảy ra chủ yếu khi tiếp xúc với người khác. Tiếng trill (hoặc chirrup) (**tiếng này phát ra khi miệng của mèo không mở nhưng phát ra tiếng gần giống với meo meo**) và tiếng meo meo được sử dụng làm lời chào hỏi. Vì mèo có khứu giác nhạy bén nên khả năng giao tiếp bằng khứu giác rất quan trọng. Giao tiếp khứu giác dưới hình thức đánh dấu hoặc xịt phân hoặc nước tiểu là bình thường—nhưng không phải lúc nào cũng—là hành vi bình thường mà khách hàng thấy không thể chấp nhận được.

Hình 2: Minh họa các tư thế cơ thể của mèo. Lưu ý rằng trong loạt ảnh từ A_0B_0 đến A_3B_0 , con mèo trở nên tấn công hơn, trong khi con mèo trở nên phòng thủ hơn trong loạt ảnh từ A_0B_0 đến A_0B_3 . A_3B_3 đại diện cho một con mèo có hành vi phòng thủ và tấn công. A_0B_0 đại diện cho 1 con mèo bình tĩnh. A_3B_0 đại diện cho con mèo hung hăng nhất với ý định tấn công, quyết đoán; đây là ảnh mà chủ mèo sẽ muốn xem nhất trong các tình huống liên quan đến sự **hung hăng sâu sắc giữa các con mèo** hoặc hành vi hung hăng vô cớ đối với con người (from Overall⁶³ [used with permission, adapted from Leyhausen P. Cat behavior: the predatory and social behavior of domestic and wild cats. Garland STPM Press: New York, 1979]).

Hình 3: Minh họa nét mặt của mèo. Chú ý rằng trong chuỗi ảnh từ A_0B_0 đến A_2B_0 con mèo trở nên phản ứng nhiều hơn, trong khi nỗi sợ hãi và sự không muốn tương tác ngày càng tăng rõ rệt hơn trong loạt ảnh từ A_0B_0 đến A_0B_2 . Đường chéo từ A_0B_0 đến A_2B_2 đại diện cho một con mèo đang ở tư thế tấn công và quyết đoán hơn. Nhiều tư thế tấn công hơn được đặc trưng bởi các tư thế phía trên đường chéo, trong khi nhiều hành vi phòng thủ hơn được đặc trưng bởi các tư thế bên dưới đường chéo. A_0B_0 đại diện cho một con mèo bình tĩnh. (from Overall⁶³ [used with permission, adapted from Leyhausen P. Cat behavior: the predatory and social behavior of domestic and wild cats. Garland STPM Press: New York, 1979]).

V. Aggression

Sự hung hăng là một vấn đề nghiêm trọng có thể dẫn đến thương tích cho động vật khác và con người. Ngoài ra, bệnh lây từ động vật sang người có thể từ mèo sang người thông qua hành vi hung hăng. Mặc dù không phải là lời phàn nàn phổ biến của khách hàng nhưng sự hung hăng thường được thấy dưới dạng hành vi chơi đùa ở mèo con. Việc hỏi khách hàng về những hành vi như vậy giúp chúng tôi giáo dục họ cách ngăn chặn hành vi hung hăng khi chơi đùa. Hiểu hành vi xã hội bình thường, tư thế cơ thể và nét mặt của mèo có thể ngăn chặn nhiều hành vi hung hăng.

Ngăn chặn sự hung hăng hướng đến con người

Hung hăng do thiếu xã hội hóa—Nguy cơ hung hăng đối với con người sẽ tăng lên nếu mèo không tiếp xúc với con người trong giai đoạn nhạy cảm. Những con mèo không được bế cho đến khi được 14 tuần tuổi sẽ sợ hãi và hung dữ hơn với con người, bất kể hoàn cảnh nào.^{36,37} Những con mèo như vậy không tự nguyện tiếp cận con người và hung dữ nếu không thể trốn thoát. Ngược lại, mèo được chăm sóc chỉ trong 5 phút/ngày kể từ ngày chúng được sinh ra cho đến khi chúng được 7 tuần tuổi sẽ nhanh chóng tiếp cận và lôi kéo mọi người tương tác và chơi đùa nhẹ nhàng, tiếp cận các đồ vật và chơi đồ chơi nhanh hơn.

Việc giao tiếp mèo với nhiều người khác nhau, bao gồm cả đàn ông, phụ nữ và trẻ em, có thể ngăn ngừa một số hình thức hung hăng với con người trực tiếp. Nếu có thể, hãy cho mèo con tiếp xúc với con người trước khi mèo con được 7 tuần tuổi. Hãy cho mèo mẹ có mặt, miễn mèo mẹ không sợ hãi. Phải xử lý với nhau thường xuyên, dễ chịu và nhẹ nhàng. Bao gồm cách xử lý bắt chước các quy trình chăm sóc sức khỏe cơ bản, bao gồm cắt móng, kiểm tra tai và đánh răng. Nếu mèo trưởng thành chưa được tiếp xúc với cách xử lý như mèo con, hãy bắt đầu với những buổi tập rất ngắn. Thường cho sự hợp tác của mèo.

Chơi đùa—Mèo con thường chơi đùa thô bạo với những con mèo hoặc mèo con khác. Mèo mẹ và những chú mèo con khác dạy mèo con tiết chế trò chơi của chúng. Những chú mèo con không bao giờ học cách kiềm chế phản ứng của mình có thể chơi quá hung hăng với con người. Giao dịch khách hàng sử dụng đồ chơi cho mèo (ví dụ: đồ chơi dạng cần câu cá có vải hoặc lông vũ ở cuối) thay vì để mèo con chơi trực tiếp với tay hoặc chân. Nhấn mạnh sự cần thiết phải có sự giám sát của người lớn khi trẻ chơi và vuốt ve mèo con; sự giám sát này sẽ ngăn ngừa thương tích cho tất cả những bên liên quan.

Sự hung hăng liên quan đến việc vuốt ve—Một số con mèo trở nên ít chấp nhận việc vuốt ve hơn khi chúng trưởng thành về mặt xã hội. Những con mèo mắc bệnh này thực sự thu hút sự chú ý của mọi người nhưng có xu hướng cắn nếu được vuốt ve lâu hơn vài giây. Những con mèo đó có thể có một dạng hung hăng kiểm soát xung động.⁴⁰ Có thể tránh được sự hung hăng như vậy nếu khách hàng học cách chú ý đến những con mèo đó theo những cách khác, vuốt ve con mèo trong thời gian rất ngắn hoặc cả hai.

Chuyển hướng hung hăng—Nếu mèo bị kích động mạnh bởi mèo ở ngoài hoặc động vật khác, mèo có thể chuyển hướng hung hăng đó sang bất kỳ ai ở gần. Nạn nhân này có thể là một con mèo khác trong nhà mà trước đó không có vấn đề gì hoặc một thành viên nào đó trong gia đình không hề nghi ngờ. Đừng bao giờ cố gắng bế mèo trong trạng thái bị kích thích này, vì có thể dẫn đến thương tích nghiêm trọng. Nếu một con mèo đang tấn công con khác, tiếng ồn có thể khiến kẻ tấn công mất tập trung hoặc giật mình và làm gián đoạn sự kiện. Tuy nhiên, một số con mèo sẽ trở nên hung dữ hơn bởi những kích thích này, vì vậy bạn nên thận trọng khi sử dụng bất kỳ kích thích gây rối nào. Nếu phải xử lý mèo khi đang ở trạng thái phản ứng này, lấy vải hoặc mền che mèo lại có thể giúp xử lý an toàn.

Sự gây hung hăng liên quan đến nỗi đau—Đau có thể gây ra sự hung hăng. Mèo có thể tấn công người gây đau (ví dụ: người chải vùng hông bị viêm khớp hoặc đánh răng bị đau) hoặc mèo có khả năng chịu đựng kém hơn do đã có cơn đau từ trước. Vì các tình trạng đau như viêm khớp, bệnh răng miệng, bệnh đĩa đệm, u màng não hoặc thương tích

thường gây ra sự hung dữ, khách hàng được khuyến khích mang ngay con mèo trở nên hung dữ đến bác sĩ thú y.

Hành vi săn mồi—Mèo là thợ săn và sẽ đuổi theo con mồi ngay cả khi không đói. Cách tốt nhất để ngăn chặn hành vi săn mồi là nuôi **mèo con** cùng với những động vật có thể là con mồi (ví dụ: thú cưng bỏ túi hoặc chim).^{39,41} Ngay cả khi mèo không hung dữ, khách hàng vẫn nên giám sát chúng bất cứ khi nào chúng tiếp cận con mồi tiềm năng. Để ngăn chặn sự săn mồi đối với động vật hoang dã, hãy nhốt mèo trong nhà, nhốt chúng vào chuồng mèo ở ngoài trời hoặc dắt chúng đi dạo bằng dây xích. Việc đặt chuồng trên vòng cổ của mèo đi lang thang tự do không phải lúc nào cũng ngăn chặn được việc săn mồi vì mèo có thể học cách rình rập mà chuồng không reo lên.

Sự hung hăng giữa các con mèo—Khách hàng lo ngại nhất về sự hung dữ giữa những con mèo trong cùng một gia đình. Tuy nhiên, trừ khi có bằng chứng về vết thương, chúng ta thường bỏ sót những hành vi hung hăng tinh vi. Những hành vi hung hăng có thể kể đến kiểm soát việc tiếp cận thức ăn, khay đi vệ sinh, chỗ nghỉ ngơi (**chỗ ngủ, mèo cần sự riêng tư, yên tĩnh khi nghỉ ngơi-ngủ**) và chỗ nằm (**các không gian trên cao mà con mèo nào cũng có thể cần**) cũng như sự chú ý, và nạn nhân thường trở nên thu mình lại. Cả con mèo hung hăng và nạn nhân đều có thể có những hành vi đi vệ sinh không đúng chỗ và các hành vi khác.³⁹ Sự hung hăng giữa các con mèo rất có thể xảy ra khi một con mèo mới được đưa vào nhà, một con mèo ở đó nhưng vắng mặt 1 thời gian và quay trở về nhà (ví dụ: sau chuyến thăm khám thú y) và khi có sự cạnh tranh về nguồn sống (ví dụ: khay vệ sinh, thức ăn và nơi nghỉ ngơi).⁴²

Để ngăn chặn sự hung hăng giữa các con mèo, khách hàng nên được dạy rằng nên làm quen dần dần, từ từ nếu nhận nuôi một con mèo khác (Tài liệu hướng dẫn khách hàng A). Nếu hành vi hung hăng xảy ra sau khi mèo ở đó và quay trở về nhà, con mèo này cũng nên được đưa lại dần dần, từ từ.

Các sản phẩm pheromone có thể giúp giảm bớt sự hung hăng khi những con mèo lạ được giới thiệu với những con mèo hiện tại có trong nhà.⁴³ Mặc dù những sản phẩm này có thể hữu ích như một phần của kế hoạch điều trị hành vi hoàn chỉnh^{44,45} nhưng chúng không thể thay thế cho sự tiếp xúc và tương tác xã hội.

VI.UNDERSTANDING NORMAL ELIMINATION BEHAVIOR

Đi vệ sinh không phù hợp là mối quan tâm phổ biến nhất của khách hàng đối với mèo. Giáo dục khách hàng về cách vệ sinh, dọn dẹp khay vệ sinh và hành vi đi vệ sinh bình thường là rất quan trọng để phòng ngừa và điều trị các vấn đề về y tế và hành vi. Can thiệp sớm mang lại cơ hội tốt nhất để mèo có thể đi vệ sinh đúng khay vệ sinh.

Mèo có thể loại bỏ chất thải bằng 3 cách: đi tiểu ngồi xổm (squat urination), đại tiện và phun nước tiểu. Nước tiểu được loại bỏ bằng cách ngồi xổm tạo thành một vũng tròn trên lớp nền bên dưới. Con mèo nuôi trong nhà điển hình sử dụng phương pháp đi tiểu ngồi xổm để thải một lượng nước tiểu tương đối lớn hai lần mỗi ngày. Đại tiện là phương pháp mèo thải chất thải rắn; một số con mèo còn sử dụng việc đại tiện như một phương tiện giao tiếp.¹⁷ Mèo nhà điển hình đi đại tiện mỗi ngày một lần.

Đi vệ sinh trong tư thế ngồi xổm là hành vi điển hình với một chuỗi hành động cụ thể của mèo. Đầu tiên, mèo đào bằng chân trước để tạo chỗ lõm trên lớp nền bên dưới, sau đó ngồi xổm và thải nước tiểu hoặc phân. Con mèo có thể quay lại đánh hơi hoặc che đậy chất thải hoặc có thể không. Mèo chọn các địa điểm đi vệ sinh trong lãnh thổ của chúng dựa trên các tương tác xã hội, việc sử dụng địa điểm trước đó và sở thích hoặc không thích của bề mặt mà chúng định thải chất thải. Những con mèo có thứ hạng cao, được thả rông có thể kiểm soát việc tiếp cận các địa điểm loại bỏ ưu tiên; mô hình này cũng có thể đóng một vai trò quan trọng đối với mèo trong nhà trong những tình huống mà hệ thống xã hội căng thẳng.⁴⁶ Vị trí “chiến lược” và khả năng tiếp cận dễ dàng với các khay vệ sinh giúp ngăn ngừa việc đi vệ sinh không đúng cách ở những hộ gia đình nuôi nhiều mèo.

Hầu hết mèo thích chất nền hạt mịn.⁴⁷ Đối với mèo nuôi trong nhà, độ sạch của khay vệ sinh có tương quan với việc quay trở lại sử dụng khay vệ sinh ở những con mèo có vấn đề về việc đi vệ sinh. *Nghiên cứu chỉ ra rằng mèo nhà không gặp vấn đề về đi vệ sinh sẽ đào hố lâu hơn trước khi đi vệ sinh, trong khi những con mèo đào trong 4 giây hoặc ít hơn trước khi đi vệ sinh có thể là “ứng cử viên” cho vấn đề bài tiết đi vệ sinh.*^b Làm cho khách hàng nhận thức được điều này có thể giúp xác định vấn đề tiềm ẩn đối với việc không thích khay vệ sinh, để họ có thể thay đổi sang loại cát vệ sinh mà mèo thích hơn (tức là đào bới lâu hơn 4 giây).^b Mèo cũng dành nhiều thời gian hơn trong hộp vệ sinh có chiều dài ít nhất gấp 1,5 lần cơ thể mèo.^b *Khay vệ sinh thương mại thường quá nhỏ nhưng có một số lựa chọn có thể được sử dụng thay thế* (Tài liệu hướng dẫn khách hàng B; Hình 4).

Hình 4: Khay vệ sinh cho mèo. Khay vệ sinh dành cho mèo thương mại (trái) quá nhỏ đối với hầu hết mèo. Khay đựng áo len (ở giữa) và khay vệ sinh cho chó nặng tới 15,9 kg (phải) là những lựa chọn tốt hơn cho hầu hết mèo trưởng thành. Được phép của I. Rodan.

Mặc dù đi tiểu ngồi xổm là phương pháp mà hầu hết mèo sử dụng để thải một số con mèo bắt

xổm là phương pháp mà hầu hết mèo sử dụng để thải một số con mèo bắt đầu ở tư thế ngồi xổm và kết

thức ở tư thế đứng.

Một số con mèo còn bài tiết nước tiểu ở tư thế đứng gọi là “phun”. Phun nước tiểu là một hành vi bình thường của mèo, mặc dù thực tế là con người thấy hành vi đó thật kinh khủng. Phun nước tiểu không phải là phương pháp chính để loại bỏ nước tiểu ở hầu hết mèo; giao tiếp của mèo có thể là chức năng chính của nó. Cả con đực và con cái đều phun nước tiểu, mặc dù con đực và con cái đang có động dục phun thường xuyên hơn.

Khi phun nước tiểu, mèo thường đứng thẳng bằng cả 4 chi và giữ đuôi theo chiều dọc. Thỉnh thoảng, mèo sẽ uốn cong khuỷu tay và hạ thấp cẳng tay. **(hãy suy nghĩ và tưởng tượng ra tư thế này ạ)** Con mèo có thể vẫy đuôi, bước tới bước lui bằng chân sau hoặc cả hai. Con mèo không đào bới trước khi phun nước tiểu và cũng không cố gắng che phủ khu vực bị ảnh hưởng sau đó. Khi phun nước tiểu, mèo thường thải một lượng nhỏ nước tiểu lên các bề mặt thẳng đứng. Xuất hiện hình quạt với các vệt nhỏ giọt nếu nước tiểu chạm vào bề mặt thẳng đứng. **(giống như ta lấy súng nước bắn vô tường ạ, nước đọng lại sau khi bắn tương tự như con mèo phun nước tiểu vào)** Nếu nước tiểu không chạm vào bề mặt thẳng đứng, nó sẽ tạo ra một vùng ẩm ướt kéo dài, trái ngược với những vũng nước hình tròn còn sót lại khi ngồi xổm để đi tiểu. Mèo cũng có thể tạo tư thế phun nước tiểu mà không thải ra nước tiểu.

Việc thu thập bệnh sử chi tiết sẽ giúp phân biệt giữa tiểu ngồi xổm và phun nước tiểu. Một lượng nhỏ nước tiểu trên sàn tại điểm nối của tường, chân đồ nội thất hoặc cửa cho thấy rằng con mèo đã phun nước tiểu, sau đó chày từ bề mặt thẳng đứng lên bề mặt nằm ngang. Mèo cũng có thể đánh dấu nước tiểu mà không cần phun; con mèo sẽ ngồi xổm và thải một lượng nhỏ nước tiểu lên các bề mặt nằm ngang ở những vị **trí được lựa chọn cẩn thận**.

Phun có thể được coi là một hình thức hung hăng thụ động và là một phương pháp mà một con đực cư trú còn nguyên vẹn **(chưa thiến)** thể hiện sự hiện diện và hoạt động của mình. Mèo trong hộ nuôi nhiều mèo có nhiều khả năng phun nước tiểu hơn so với mèo trong hộ nuôi một con mèo.⁴⁸

Hướng dẫn khách hàng về cách chăm sóc khay vệ sinh (Tài liệu hướng dẫn khách hàng B) phải đến từ các chuyên gia thú y. Thông tin từ các cửa hàng thú cưng, bạn bè, Internet hoặc quảng cáo có thể không chính xác. Vai trò tích cực trong việc giáo dục phòng ngừa cho khách hàng tạo tiền đề cho khách hàng tham khảo ý kiến bác sĩ thú y nếu có vấn đề xảy ra. Khách hàng cũng nên được biết rằng việc đi tiểu hoặc đại tiện không đúng cách thường đi kèm với một tình trạng bệnh lý tiềm ẩn và không xảy ra để “trả đũa chủ nhân”. Nhấn mạnh với khách hàng rằng hãy tìm kiếm sự giúp đỡ của bác sĩ thú y khi có dấu hiệu

đầu tiên của vấn đề. Để xác định liệu vấn đề đi vệ sinh không đúng chỗ có phải là do bệnh lý hay nguyên nhân liên quan đến hành vi, cần có bệnh sử chi tiết, khám lâm sàng kỹ lưỡng và xét nghiệm chẩn đoán. Ngay cả khi có vấn đề về y tế, việc chú ý đến việc chăm sóc khay vệ sinh vẫn rất quan trọng trong điều trị.

VII. SCRATCHING

Cào là tập tính bẩm sinh của loài mèo.^{38,49} Việc cào nhằm mục đích chải chuốt (groom) các móng vuốt phía trước, cũng như để lại các dấu hiệu thị giác và có lẽ là khứu giác. Có vẻ như mèo cũng có thể cào để giãn cơ.⁵⁰

Chăm sóc móng (**cắt móng**) và luyện tập đúng cách có thể ngăn ngừa tổn hại do các vết trầy xước để lại. *Giúp khách hàng nhận ra rằng cào là hành vi bình thường của mèo và có thể hướng mèo cào vào các bề mặt thích hợp* (Tài liệu hướng dẫn khách hàng C; Hình 5).mNhiều con mèo thích trụ cào theo chiều dọc, mặc dù một số lại thích trụ cào ngang. Trụ cào dọc phải chắc chắn và tốt nhất là đủ cao để mèo có thể co giãn tốt. Vật liệu cào được hầu hết mèo ưa thích là gỗ, sisal rope (**dây thừng**) và vải thô. Khuyến nghị khách hàng đặt các trụ cào gần những khu vực mà mèo ưa thích, chẳng hạn như cửa sổ hoặc khu vực ngủ. Mèo thường duỗi người và cào khi thức dậy.

Huấn luyện mèo cào trụ cào khi mèo con mới được đưa về nhà giúp ngăn ngừa việc cào không mong muốn. Điều này có thể được thực hiện bằng cách dụ mèo đến trụ cào khi thức dậy, chà xát bạc hà mèo (**cỏ mèo**) lên trụ và giữ đồ ăn vặt hoặc đồ chơi ở giữa trụ để khuyến khích mèo duỗi người và cào.⁵⁰ Phần thưởng có thể được trao ở mỗi bước—khi con mèo đến gần trụ, chạm vào và cào nó. Khách hàng không bao giờ nên la mắng hoặc trừng phạt mèo.

Nếu con mèo đã cào ở khu vực không mong muốn, bạn nên hỏi khách hàng những câu hỏi để giúp xác định xem con mèo thích đồ vật thẳng đứng hay nằm ngang hơn. Hỏi về chất liệu mà con mèo đang cào giúp xác định sở thích của con mèo để khách hàng có thể làm hoặc mua những vật dụng bằng vải tương tự.

Dán băng dính đôi lên những mèo sử dụng để cào cũng mèo sử dụng trụ sẽ giúp cần thiết, con mèo có thể bị hoặc trụ cào và không được khách hàng cho là không

Cắt tưa được ưa thích để hầu hết mèo chấp nhận nếu bằng nhựa là một lựa chọn

khu vực trước đây được như việc khen thưởng khi hướng mèo đến trụ. Nếu nhất trong khu vực có trụ cào những đồ vật mà mong muốn.

chăm sóc móng và được thực hiện đúng. Bộ nail để cầm nắm cho mèo.⁵⁰

Hình 5 Huấn luyện mèo con sử dụng trụ cào có thể giúp ngăn ngừa việc cào không mong muốn.

VIII.FEEDING AND INGESTIVE BEHAVIOR (hành vi ăn và tiêu hóa)

Việc cung cấp hướng dẫn phù hợp về dinh dưỡng cho mèo đòi hỏi sự hiểu biết không chỉ về nhu cầu dinh dưỡng riêng biệt của mèo mà còn về hành vi ăn uống của chúng. Mèo nhà có nhiều hành vi kiếm ăn giống với mèo hoang. Mèo thường ăn 10 đến 20 bữa nhỏ suốt cả ngày lẫn đêm.^{18,51} Các loài gặm nhấm nhỏ chiếm 40% hoặc nhiều hơn trong khẩu phần ăn của mèo nhà hoang; tuy nhiên, một con chuột thông thường chỉ cung cấp 30 kcal hoặc 8% nhu cầu năng lượng hàng ngày của một con mèo trưởng thành.^{52,53} Vì lý do đó, cần phải có những chu kỳ săn mồi lặp đi lặp lại suốt cả ngày lẫn đêm để cung cấp đủ thức ăn cho một con mèo thông thường. Mèo nhà thường có hành vi tiêu hóa tương tự, chúng ăn nhiều loại thức ăn nhỏ trong suốt khoảng thời gian 24 giờ.⁵²

Hành vi săn mồi được phát triển tốt; trên thực tế, mèo sẽ ngừng ăn để săn mồi.⁵⁴ Chiến lược này cho phép săn được nhiều hơn, giúp tối ưu hóa lượng thức ăn sẵn có. Thật không may, hành vi này và những hành vi khác có thể gây ngạc nhiên cho những khách hàng nhầm lẫn hành vi săn mồi với cơn đói. Nếu mèo đã là thợ săn, việc cho ăn bổ sung (**cho ăn thêm ngoài khẩu phần cần có**) có thể giảm thời gian đi săn nhưng không làm thay đổi hành vi săn mồi.

Béo phì ở mèo đã trở thành mối quan tâm lớn, ảnh hưởng đến sức khỏe tổng thể và làm tăng nguy cơ mắc một số rối loạn. *Dịch bệnh béo phì này phản ánh trực tiếp lối sống của mèo hiện đại: mèo đã chuyển từ loài săn mồi dành phần lớn thời gian trong ngày để săn những con mồi nhỏ, ăn một bữa, sang ăn thức ăn có sẵn “miễn phí” (không phải mất năng lượng, thời gian đi săn), tiêu tốn ít năng lượng hơn cho việc săn mồi.*

Phương pháp cho ăn nên mô phỏng hành vi cho ăn bình thường, bao gồm cả cách cho phép mèo săn mồi. Điều này làm tăng cường tập thể dục trong thời gian cho ăn, giúp giảm sự nhàm chán và giúp kiểm soát cân nặng. Các đề xuất bao gồm giấu thức ăn khô quanh nhà, sử dụng các khối xếp hình để cho ăn và ném thức ăn khô để mèo có thể đuổi theo thức ăn khi chúng săn mồi. Thức ăn cũng có thể được sử dụng như một phần thưởng cho việc thực hiện các thủ thuật và tuân theo các lệnh hoặc “clicker” (lên youtube xem cái này ạ) (ví dụ: ngồi hoặc đến), nhưng thực phẩm này phải được tính đến khi tính toán chế độ ăn uống. Những lời khuyên về việc cho ăn dành cho khách hàng nhằm giúp ngăn ngừa hoặc điều trị chứng béo phì và buồn chán cũng được cung cấp (Tài liệu hướng dẫn khách hàng C).

Ngăn ngừa vấn đề cho ăn

Kén ăn—Mèo trưởng thành được cho ăn các loại thức ăn đơn lẻ, có vị ngon miệng cao có thể phát triển sự phụ thuộc liên tục vào một loại thức ăn.^{55,56} Điều này có thể dẫn đến việc từ chối các thực phẩm khác và có thể là một vấn đề nếu cần thay đổi chế độ ăn uống vì vấn đề sức khỏe, ngừng thức ăn đó hoặc chuyển nhà. Một gợi ý để giảm thiểu tác động này là cho mèo tiếp xúc với nhiều hương vị, kích cỡ, kết cấu và hình dạng thức ăn khác nhau, đồng thời cho mèo ăn ít nhất 2 dạng và loại thực phẩm cao cấp. Cho mèo ăn cả thức ăn đóng hộp và thức ăn khô đều được chấp nhận.

Nhiều con mèo, đặc biệt là những con mèo kén ăn, sẽ không ăn thức ăn có trộn thuốc. Nếu khách hàng không thể dùng thuốc bằng đường uống, một viên thuốc được giấu trong một viên nhỏ đựng trong thức ăn đóng hộp hoặc thức ăn mềm chứa nhiều nước-semi-moist food (**ở đây là thức ăn giống hạt nhưng nhiều nước hơn, nước chiếm đến 70%, các bạn tham khảo thêm nhé. Còn thức ăn đóng hộp thì VN mình gọi là pate, thức ăn khô VN**

mình gọi là hạt) và cho mèo dùng sau bữa ăn chính sẽ giúp mèo không liên kết thuốc với thức ăn. Nếu phải dùng thuốc vào thức ăn, hãy đặt thức ăn có thuốc vào chén cách xa khu vực cho ăn thông thường. Thức ăn có thể được tăng cường bằng cá ngừ hoặc nước ép cá hồi, thức ăn trẻ em không có hành hoặc nước sốt thịt để dụ mèo.

Mặc dù một số tác giả tuyên bố rằng mèo không nên nhịn ăn trong 48 đến 72 giờ, nhưng những người hành nghề về mèo trong hội thảo khuyến nghị rằng khách hàng nên được thông báo rằng mèo không nên nhịn ăn lâu hơn 24 giờ (ít hơn ở mèo con) và khách hàng nên liên hệ nếu cảm giác thèm ăn của mèo giảm dần trong hơn 48 đến 72 giờ. Bởi vì do bản chất của mèo, đặc biệt là trong một gia đình nuôi nhiều thú cưng, khách hàng có thể khó nhận ra sự giảm hoặc không thèm ăn, và các bác sĩ thú y thường thấy rằng mèo đã mất đi tỷ lệ phần trăm đáng kể của trọng lượng cơ thể khi khách hàng nghĩ mèo chỉ bỏ lỡ một vài bữa ăn.

Béo phì—Thay đổi hành vi của cả vật nuôi và con người (**chủ nuôi**) là điều quan trọng trong việc ngăn ngừa béo phì. Khuyến khích khách hàng thể hiện tình yêu thương với mèo bằng cách dành sự quan tâm tích cực chứ không phải thức ăn. Lượng thức ăn nên được tính toán và đo lường để tránh ăn quá nhiều.

Người ta đã quan sát thấy sự khác biệt gấp 2 lần về nhu cầu năng lượng giữa mèo năng động và mèo ít vận động. Lượng thức ăn phải được điều chỉnh theo mức độ hoạt động của mèo để duy trì tình trạng cơ thể tối ưu.

Việc tính toán nhu cầu năng lượng hàng ngày (DER) cho mỗi con mèo dựa trên lối sống của chúng sẽ xác định số lượng thức ăn chính xác. DER là **bội số** của nhu cầu năng lượng khi nghỉ ngơi (RER) (**là năng lượng cơ bản tiêu tốn khi thú nghỉ ngơi á**) trong đó $RER (kcal) = 70 \times (\text{trọng lượng cơ thể [kg]}^{0.75})$. Các hệ số nhân sau đây của RER có thể được sử dụng cho mèo trưởng thành: Mèo béo phì, đặc biệt nếu ít vận động, thường chỉ cần $0,8 \times RER$ hoặc 40 kcal/kg trọng lượng cơ thể lý tưởng để đạt được mức giảm cân trung bình 1% trọng lượng cơ thể mỗi tuần.⁵² Ban đầu, việc giảm cân nên được theo dõi sau mỗi 2 đến 3 tuần.

Bởi vì việc thiếu làm giảm DER của mèo trưởng thành từ 24% đến 33%,⁵² tư vấn dinh dưỡng nên được cung cấp cho khách hàng tại thời điểm triệt sản để cung cấp thông tin về yêu cầu calo và vấn đề khi cho mèo ít vận động hoặc mèo bị thiếu ăn số lượng ghi trên túi thực phẩm thương mại. Nếu mèo con được triệt sản sớm hơn thì nhu cầu năng lượng cần được đánh giá sớm hơn.

Thức ăn và huấn luyện – “Đồ ăn vặt”(**treats-hay VN mình gọi là bánh thưởng, súp thưởng**) có thể được dùng làm phần thưởng để giúp huấn luyện mèo. Một phần khẩu

phần ăn hàng ngày có thể được sử dụng để huấn luyện hoặc điều khiển hành vi một cách tích cực. Có thể sử dụng chế độ ăn thông thường hoặc các món ăn ngon khác, tùy thuộc vào con mèo. Tuy nhiên, hàm lượng calo của thực phẩm dùng trong tập luyện phải được tính đến trong tổng khẩu phần đo được hàng ngày. Đồ ăn vặt (treats) nên được giới hạn để ngăn ngừa sự thiếu hụt hoặc dư thừa trong chế độ ăn uống.

Nhiều con mèo—Có ít nhất 1 chén đựng thức ăn cho mỗi con mèo trong nhà sẽ tránh được việc bảo vệ thức ăn và tương tác phân cấp. Nhiều trạm cho ăn và đĩa thức ăn riêng lẻ, đặc biệt nếu được đặt ở nhiều tầng và ở những nơi ẩn náu yên tĩnh, sẽ cho phép những con mèo nhút nhát có một nơi an toàn để ăn ngoài những con mèo thống trị, mạnh mẽ hoặc quyết đoán hơn. Những con mèo quyết đoán cũng được hưởng lợi khi có nhiều thời gian hơn để ăn uống lặng lẽ trong môi trường xã hội mà chúng không phải kiểm soát. Nếu một con mèo trong một gia đình nuôi nhiều mèo có nhu cầu dinh dưỡng cụ thể, con mèo đó có thể cần được cho ăn riêng với những con khác.

Ác cảm với thức ăn—Mèo có thể hình thành ác cảm học được với một số loại thức ăn khi việc cho ăn đi kèm với trải nghiệm tiêu cực về đường tiêu hóa.⁵² Ngoài ra, mèo có thể phát triển ác cảm với thức ăn đối với thức ăn mà chúng đang ăn khi mắc các bệnh khác—chúng liên tưởng thức ăn đó với việc bị bệnh. Ác cảm với thức ăn cũng có thể liên quan đến chứng chán ăn cũng như những trải nghiệm căng thẳng như nhập viện và bị ép ăn.

Thay đổi chế độ ăn uống—Trong hầu hết các trường hợp không phải là ác cảm với thức ăn, tốt nhất là thực hiện thay đổi dần dần chế độ ăn uống bằng cách tăng lượng thức ăn mới trong khoảng thời gian vài ngày đồng thời giảm dần lượng thức ăn cũ trong cùng thời gian.

Có thể khuyến khích mèo ăn chế độ ăn mới bằng cách thêm một lượng nhỏ thức ăn khác mà mèo thích, chẳng hạn như thức ăn trẻ em (không có hành), nước luộc gà, cá ngừ hoặc nước ngao hoặc bột tỏi.

Đừng bỏ đói mèo khi mèo chỉ ăn một loại thức ăn cụ thể. Thà cho mèo ăn bất cứ thứ gì còn hơn là từ chối cho mèo ăn để cho mèo ăn chế độ ăn phù hợp nhất với mèo.

The following general multipliers of the RER may be used for adult cats:

neutered cat	(1.2- x RER) or 60 kcal/kg
intact adult cat	(1.4-1.6 x RER) or 70-80 kcal/kg
inactive cat	(0.8 - 1.2 x RER) or 40-60 kcal/kg
obese-prone adult cat	(0.8 - 1.0 x RER) or 40-50 kcal/kg

IX. LEARNING IN CATS

X. PREVENTIVE BEHAVIORAL MEDICINE AT THE VETERINARY CLINIC

Giống như ở tất cả các loài động vật, việc học tập ở mèo liên quan đến sự thay đổi về hóa học phân tử (giống như kiểu học tập làm thay đổi việc tổng hợp các phân tử có bản chất sinh học-thay đổi hành vi) dẫn đến sự thay đổi lâu dài. Những hành vi có thể chấp nhận và không thể chấp nhận đều có thể học được. Một khi đã học được một hành vi thì rất khó để đảo ngược. Việc học một hành vi phù hợp luôn dễ dàng hơn là ngừng thực hiện một hành vi không phù hợp.

Mèo có thể được huấn luyện. Khuyến khích và khen thưởng những hành vi tích cực là cách tốt nhất để huấn luyện mèo. Không bao giờ lạm dụng "thể chất" hoặc bằng lời nói! Bỏ qua hoặc chuyển hướng hành vi không mong muốn. Ví dụ, có thể kết hợp đồ ăn vặt (treats) hoặc hạt với lời khen ngợi bằng lời nói để huấn luyện mèo sử dụng trụ cào. Nếu con mèo bắt đầu cào đồ đạc, hãy hướng con mèo trở lại trụ và trao phần thưởng.

Mèo có thể được dạy ngồi, đến, lắc cái chân và nhiều "tricks" khác bằng cách huấn luyện "clicker" hoặc sử dụng thức ăn, catnip-cần mèo hoặc đồ chơi làm phần thưởng (Hình 6). Ví dụ, để dạy mèo ngồi, hãy giữ phần thưởng trước mũi rồi di chuyển nó lên trên. Khi đầu mèo hướng lên trên thì phần hông sẽ hướng xuống. Nói "ngồi" khi mèo ngồi và đồng thời thưởng "treats".

Ban đầu, để phát huy tác dụng, phần thưởng cần được trao ngay lập tức và nhất quán. Sau khi đã học tốt hành vi mong muốn, phần thưởng cần nên được trao không liên tục.^{57,58}

Mèo có vẻ thích thú với sự chú ý và kích thích liên quan đến việc huấn luyện. Việc huấn luyện có thể hữu ích đối với một con mèo đang lo lắng trong một môi trường xa lạ (ví dụ: đáp lại lệnh "ngồi" và được điều trị tại bệnh viện thú y có thể giúp mèo bình tĩnh).

Hình 6 Bằng cách sử dụng đồ chơi lông vũ làm mục tiêu và khen ngợi khi con mèo theo dõi nó, chú mèo con màu đen rất táo bạo này đang được dạy trèo lên trụ mèo và nhảy lên đỉnh trụ và ghé (sau đó), sau đó lại đi xuống và lặp lại bằng cách làm theo lông vũ. Trong 5 phút, chú mèo đã học được các từ 'leo', 'nhảy' và 'xuống'. Mèo cũng biết rằng mình là một 'con mèo ngoan', nhưng chú mèo đã biết điều đó từ trước.

Nếu các thành viên trong team thú y có kiến thức cần kết hợp chăm sóc phòng ngừa vào các chương trình giáo dục, tư vấn cho khách hàng trước khi nhận nuôi mèo, các lớp học dành cho mèo con hoặc các cuộc hẹn chăm sóc sức khỏe, khách hàng sẽ có những chú mèo bình tĩnh hơn, khỏe mạnh hơn và hạnh phúc hơn.

Tư vấn trước khi nhận nuôi—Tư vấn trước khi nhận nuôi mang đến cơ hội đảm bảo rằng khách hàng có những kỳ vọng thực tế cam kết về thời gian và chi phí liên quan đến việc sở hữu một con mèo. Chăm sóc quan trọng tại nhà bao gồm sự quan tâm tích cực, vui chơi, huấn luyện và chăm sóc vệ sinh khay vệ sinh; chi phí bao gồm thức ăn, chất nền (cát), đồ chơi, trụ cào và chăm sóc thú y định kỳ. Hướng dẫn khách hàng trước khi nhận nuôi cho phép khách hàng chuẩn bị một ngôi nhà an toàn cho mèo con và có được đồ dùng thích hợp cho mèo.

Đánh giá tính cách của mèo là một phần quan trọng của việc đánh giá. Mèo đều là những cá thể riêng biệt, nhưng việc phân loại chúng thành 4 nhóm tính cách nhưng không được chắc chắn (có thể thay đổi nếu được huấn luyện) sẽ rất hữu ích. Chúng bao gồm những con mèo táo bạo, năng động; con mèo dễ gần, niềm nở, hòa đồng nhưng không tự đề cao; con mèo thu mình, nhút nhát, rụt rè, sợ hãi; và con mèo quyết đoán.⁵⁹ Hiểu được các tư thế cơ thể (Hình 1) và nét mặt (Hình 2) có thể giúp khách hàng lựa chọn những chú mèo tự tin, thân thiện. Vì một số tính nhút nhát ở mèo là do di truyền³⁸ nên khách hàng muốn có một con mèo hướng ngoại cần tương tác với những chú mèo con tương lai đủ lâu để tìm hiểu xem liệu chú mèo con đó có đáp ứng được nhu cầu của họ hay không. Những chú mèo con mắc bệnh nhút nhát có thể cải thiện nếu được giúp đỡ nhiều nhưng có thể không bao giờ trở lại bình thường. Khách hàng có thể không biết về lịch sử ban đầu của mèo con, nhưng nếu mèo con bị “hoang dã” trong 3 tháng đầu đời (qua giai đoạn nhạy cảm để học xã hội hóa rồi đó ạ), khách hàng cần biết rằng nguy cơ lo lắng bệnh lý sẽ tăng lên.⁶⁰ Trong những năm gần đây, các nơi trú ẩn đã cố gắng nhiều hơn để mô tả tính cách của mèo con và mèo để phù hợp hơn với nhu cầu của chúng với nhu cầu của những người nhận nuôi chúng.

Việc lựa chọn giữa một chú mèo con và một chú mèo trưởng thành phụ thuộc vào con người và mỗi gia đình. Theo một số nguồn, bao gồm Trung tâm Kiểm soát Dịch bệnh và Hướng dẫn về Bệnh truyền lây từ động vật sang mèo của AAFP, mèo trưởng thành ít có nguy cơ mắc bệnh từ động vật hơn mèo non, khiến chúng trở thành lựa chọn tốt hơn cho người lớn tuổi, những người bị suy giảm miễn dịch và các gia đình có trẻ nhỏ. Mèo con là lựa chọn phù hợp cho những hộ gia đình có thời gian giao tiếp và chơi đùa thường xuyên, phù hợp với mèo con và luôn thúc đẩy hành vi tích cực. Nếu cân nhắc chi phí thú y thì việc chăm sóc mèo trưởng thành khỏe mạnh thường ít tốn kém hơn so với một chú mèo con. Hướng dẫn khách hàng chọn những chú mèo con hoặc những chú mèo có vẻ ngoài khỏe mạnh và hòa đồng, thay vì chọn mèo dựa trên ngoại hình hay sự thương hại. Nếu khách hàng quyết định giải cứu một con mèo đặc biệt (ví dụ như mèo hoang), hãy giáo dục họ về những hậu quả có thể xảy ra.

Do có mối liên hệ giữa tính cách và di truyền,³⁸ lợi ích của việc mua một chú mèo con thuần chủng là khả năng đánh giá được bố mẹ của mèo con. Cha mẹ bình tĩnh, thân thiện là mong muốn. Mèo con có nhiều khả năng có hành vi xã hội tốt hơn nếu được ở cùng mẹ và anh chị em của nó cho đến khi nó được ít nhất 8 tuần tuổi, trong một môi trường tiếp xúc nhiều với những người thân thiện. Việc nhận nuôi mèo mẹ cùng với mèo con của mình sẽ mang lại sự ổn định xã hội tối đa và cơ hội học tập cho mèo con. Những con mèo trưởng thành ở cùng anh chị em của chúng sẽ dành nhiều thời gian bên nhau hơn những con mèo không cùng lứa.³¹ Sự phát triển sớm với mèo mẹ và anh chị em dạy mèo con kiểm chế phản ứng khi chơi đùa; những chú mèo con chưa bao giờ học được điều này có thể chơi quá hung hăng với con người.

Việc tách mèo con khỏi mẹ trước 6 tuần tuổi là điều không nên làm. Mèo con bị tách khỏi mẹ khi còn nhỏ có nhiều khả năng “nghi ngờ” và hung hăng hơn.⁶¹ Nuôi mèo con không có mẹ đúng cách là một công việc tốn nhiều công sức và không nên thực hiện một cách “qua loa”. **(phải cẩn thận và tỉ mỉ)** Để ngăn ngừa các vấn đề về hành vi trong tương lai, điều quan trọng là những người có kiến thức về hành vi chơi đùa ôn hòa, thân thiện phải xử lý sớm những chú mèo con này **(mèo con có hành vi hung hăng)** một cách an toàn và hiệu quả trong một môi trường an toàn, phong phú.

Những chuyến thăm khám ở thú y thú vị dành cho mèo—Tạo ra những chuyến thăm khám ở thú y thú vị cho bệnh nhân mèo của chúng ta giúp ngăn ngừa căng thẳng và thương tích tiềm ẩn cho khách hàng **(chủ nuôi)**, mèo cũng như đội ngũ thú y. Khách hàng không quan tâm chúng ta biết nhiều đến đâu cho đến khi họ biết chúng ta quan tâm đến con mèo của họ và **họ** đến mức nào. Hầu hết khách hàng không thể đánh giá kiến thức của chúng ta về chuyên môn-kinh nghiệm dành cho mèo, nhưng họ có thể đánh giá khả năng làm việc của chúng ta một cách tự tin, tôn trọng và hiệu quả với mèo của họ. Kỹ năng xử lý bệnh nhân mèo tốt và giáo dục khách hàng thể hiện kiến thức của chúng ta về hành vi của mèo, tăng độ tin cậy của chúng ta và tăng khả năng khách hàng sẽ tuân thủ các khuyến nghị của chúng ta. Khách hàng sẵn sàng nhận được dịch vụ chăm sóc thú y thường xuyên hơn, bao gồm cả chăm sóc phòng ngừa và điều trị toàn diện hơn, nếu chuyến thăm khám thú vị. Những chú mèo bình tĩnh, thoải mái cho phép chúng ta thực hiện các cuộc kiểm tra thể chất, khám lâm sàng kỹ lưỡng hơn và giúp khách hàng tập trung tốt hơn vào các đề xuất của chúng ta.

Chúng ta nên làm gương ở trong những phòng khám thú y về cách mà khách hàng nên chăm sóc mèo tại nhà **(ý là mình nên làm mẫu về cách chăm sóc hay huấn luyện các boss trong phòng khám cho chủ nuôi thấy é)**. Mọi việc chúng ta làm đều phải có tiềm năng cho khách hàng học hỏi thích hợp và có những mối liên hệ thú vị. Một ví dụ là giúp mèo liên kết bàn khám và các thủ tục y tế với đồ ăn. Nhấn mạnh rằng điều này có thể dẫn đến

mọi tình huống có thể thay đổi vấn đề trong cuộc sống của mèo (ví dụ: thưởng cho mèo đồ ăn vặt khi mèo được làm quen với em bé mới sinh hoặc mèo mới). Sẽ rất hữu ích nếu cung cấp cho khách hàng lời khuyên về cách làm cho hành trình và chuyến thăm khám ở bệnh viện thú y trở nên dễ chịu nhất có thể (Tài liệu hướng dẫn khách hàng D). Nếu khách hàng khen thưởng việc sử dụng lồng vận chuyển trước đó ở nhà, mèo sẽ coi lồng vận chuyển là nơi trú ẩn an toàn trong các chuyến đi bằng ô tô và thăm khám thú y (Hình 7).

Với cách xử lý tôn trọng, ngay cả những con mèo sợ hãi cũng có thể được kiểm tra, khám với mức độ căng thẳng tối thiểu. Những con mèo này thường bình tĩnh hơn và dễ làm việc hơn nếu ít nhất một phần việc kiểm tra được thực hiện ở nửa dưới của lồng vận chuyển (Hình 8-12).

Những lần thăm khám thú y đầu tiên—Để có đủ thời gian hướng dẫn khách hàng về cách ngăn ngừa các vấn đề về hành vi ở mèo con mới của họ, hãy cung cấp thông tin cho khách hàng sau một vài lần thăm khám, lý tưởng nhất là trong các lớp học dành cho mèo con. Lập danh sách các hạng mục cần kiểm tra có thể giúp đảm bảo rằng tất cả các chủ đề đều được thảo luận trong các cuộc thăm khám hoặc lớp học (Phụ lục 3). Nên phát tài liệu hoặc tài liệu để khách hàng đọc để bổ sung thông tin vừa được cung cấp, vừa cải thiện khả năng ghi nhớ vừa truyền tải thông tin chính xác hơn. Giáo dục khách hàng nên bao gồm hành vi bình thường của mèo, xã hội hóa, đào tạo và chỉnh sửa nhà cửa. Ngoài việc ngăn ngừa các vấn đề ở nhà, việc giáo dục như vậy còn tạo điều kiện thuận lợi cho việc thăm khám thú y tích cực trong tương lai.

Hình 7 Khen thưởng việc sử dụng lồng bằng cách cho đồ ăn vặt (treats), khen ngợi và đồ chơi giúp lồng vận chuyển trở thành nơi trú ẩn an toàn khi đến bệnh viện thú y.

Hình 8–12 Một con mèo đang sợ hãi đang được kiểm tra ở nửa dưới của lồng vận chuyển. Đây là một phương pháp tuyệt vời giúp giảm bớt nỗi sợ hãi tại phòng khám thú

y. Sau khi tháo các vít hoặc kẹp giữ nửa trên và nửa dưới của lồng với nhau, một chiếc khăn sẽ được trùm lên người con mèo khi phần trên được tháo ra. Sau đó, con mèo sẽ được kiểm tra trong khi được xử lý một cách an toàn và bình tĩnh ở nửa dưới của lồng. Lưu ý rằng gang tay được sử dụng để bảo vệ chứ không phải để kiểm chế mèo. Sau khi mèo đã bình tĩnh lại, mèo sẽ được đưa ra khỏi lồng mà không cần phải xử lý nhiều để hoàn tất việc kiểm tra và thực hiện các thủ tục chẩn đoán.

PHỤ LỤC 3. Các chủ đề sẽ được truyền đạt trong lớp học về mèo con kéo dài 2 tuần hoặc trong các lần thăm khám thú y đầu tiên

Hiểu được hành vi bình thường giúp chúng ta:

- Tương tác với mèo của chúng ta.
- Thiết lập một cuộc sống phong phú cho mèo.
- Ngăn chặn các vấn đề về hành vi

Mèo là động vật xã hội

- Lớp học dành cho mèo con là một môi trường hoàn hảo để dạy mèo con tương tác tích cực với những con mèo khác và tiếp xúc với nhiều người khác nhau trong một môi trường an toàn.

Cách mèo giao tiếp

- Tầm quan trọng của mùi.
- Đọc ngôn ngữ cơ thể của mèo.
- Chú ý đến đuôi, tai, đồng tử, lông dựng đứng (Hình 1 và 2).

Trụ cào và sử dụng móng vuốt đúng cách

- Cào là chuyện bình thường.
- Chọn trụ cào chắc chắn và làm bằng vật liệu mà mèo ưa thích

(thường là gỗ, dây thừng-sisal, vải thô).

- Dạy mèo con sử dụng trụ cào.
- Đặt trụ cào cạnh cửa sổ, chỗ ngủ hoặc những khu vực khác mà mèo ưa thích.
- Nhiều con mèo thích trụ cào theo chiều dọc, trong khi một số lại thích trụ cào ngang.
- Cắt móng và các biện pháp thay thế khác để tránh bị móng vuốt làm hư hại.

Chăm sóc tại nhà giúp mèo khỏe mạnh và bớt sợ hãi khi vào bệnh viện thú y

- Đánh răng—phương pháp tốt nhất để chăm sóc răng miệng và phát hiện sớm bệnh răng miệng.
- Cắt móng và xử lý móng chân.
- Sử dụng nhiệt kế.
- Cách sử dụng thuốc—điều này giúp việc chăm sóc dễ dàng hơn khi vật nuôi bị bệnh. **(tập cho uống thuốc á)**

Hành vi đi vệ sinh bình thường và thúc đẩy việc sử dụng đúng cách hộp vệ sinh

- Gọi bác sĩ thú y nếu mèo không sử dụng khay vệ sinh.

Hành vi cho ăn bình thường và cách cho mèo ăn

- Chế độ ăn dành cho mèo con; khi nào nên chuyển sang thức ăn dành cho người lớn.

Môi trường phong phú, bao gồm vui chơi và tinh thần thoải mái, là chìa khóa cho cuộc sống ít căng thẳng

- Giá trị của các thói quen, bao gồm cả thời gian chất lượng được phân bổ cụ thể.
- Khu vực leo trèo, “nằm đậu” và làm chỗ ngủ.
- Không gian trên cao (giá đỡ và cây leo mua hoặc tự chế).
- Nơi ẩn náu (rút lui).
- Đồ chơi tương tác; thay đổi đồ chơi.
- Trong nhà và ngoài trời.
Những lợi ích và rủi ro của việc cho phép mèo ở ngoài trời.
Cách lắp và sử dụng dây nịt khi đi bộ.
Chuồng ngoài trời cho mèo.

Chuyển thăm thú y thú vị

- Huấn luyện mèo làm quen với lồng vận chuyển.
- Thích nghi với việc đi ô tô.
- Chăm sóc thú y để bảo vệ sức khỏe thể chất (dựa trên khuyến cáo của phòng khám thú y).

Mèo có thể được huấn luyện

- Khen thưởng bằng các món ăn vặt hoặc sự quan tâm tích cực để khuyến khích hành vi mong muốn.
- Chuyển hướng hành vi không mong muốn.
- Đừng trừng phạt, đánh đập, hét hét hoặc la hét.
- Có thể huấn luyện mèo cào những vùng thích hợp.
- Có thể dạy mèo ngồi, đến và thực hiện nhiều trò khác nhau.
- Dạy mèo cho phép chăm sóc tại nhà, chẳng hạn như đánh răng, giúp cải thiện sức khỏe, phát hiện sớm các vấn đề và hành vi tại bệnh viện thú y.

Các tình huống đặc biệt, nếu phù hợp với hộ gia đình

- Hòa đồng với những con chó và mèo khác.
- Hòa đồng với trẻ em.
- Hòa đồng với du khách.
- Tiếp xúc với môi trường xã hội hóa và cái mới lạ.
- Cách thích nghi với môi trường mới và con người mới.

Nhấn mạnh những vấn đề thường gặp ở mèo trưởng thành và cách phòng ngừa chúng

- Béo phì.
- Đi vệ sinh không thích hợp.
- Hung hăng.

- Những biểu hiện lo lắng và sợ hãi khác nhau là một trong những vấn đề hành vi phổ biến nhất.

Tại buổi khám, hẹn thú y cuối cùng dành cho mèo con hoặc lớp học dành cho mèo con:

- Nhấn mạnh rằng đây là sự khởi đầu chứ không phải sự kết thúc của việc rèn luyện hành vi tích cực.

- Nhấn mạnh tầm quan trọng của việc chăm sóc sức khỏe thường xuyên cho mèo lớn để giải quyết các vấn đề về thể chất và hành vi.

Khi nào cần gọi đến phòng khám thú y

- Nhận trợ giúp sớm. Đừng tin rằng hành vi xấu sẽ biến mất hoặc con mèo sẽ bỏ nó.

Liên hệ với phòng khám thú y nếu có bất kỳ mối lo ngại nào về hành vi hoặc y tế

XI: KITTEN CLASSES

Các lớp học dành cho mèo con được thiết lập bởi đội ngũ thú y một cách hiệu quả là nguồn cung cấp thông tin chính về mèo cho cả khách hàng và cộng đồng. Việc cung cấp các lớp học dành cho mèo con giúp cơ sở thú y nổi bật hơn so với những cơ sở khác trong khu vực.^{d,57}

Các lớp học dành cho mèo con mang đến cơ hội giáo dục toàn diện cho khách hàng về hành vi và nhu cầu sức khỏe của chú mèo đang lớn của họ trong 2 hoặc 3 buổi học đầy niềm vui. Các lớp học giúp xoa tan quan niệm sai lầm rằng không thể huấn luyện mèo. Thật vậy, bằng cách dạy khách hàng cách huấn luyện mèo con, các lớp học sẽ cung cấp cho khách hàng những kỹ năng cần thiết để hình thành những hành vi mà họ muốn từ con mèo ở nhà.

Các lớp học dành cho mèo con tạo tiền đề cho việc tránh các hành vi thông thường và các vấn đề y tế. Tạo ra những kỳ vọng thực tế bằng cách giáo dục khách hàng về hành vi bình thường của mèo,^{62,63} cung cấp thông tin về việc chăm sóc thú y tại nhà cần thiết, đồng thời dành thời gian để giải quyết các câu hỏi từ các cuộc hẹn trước. Một lợi ích bổ sung là đào tạo tất cả các thành viên trong gia đình hoặc một số khách hàng cùng một lúc, điều này giúp giảm tổng thời gian cần thiết cho những lần khám thú y đầu tiên.

Thời thơ ấu của mèo con là độ tuổi quan trọng để hòa nhập xã hội. Lớp học dành cho mèo con cho phép mèo con chơi cùng nhau và tiếp xúc với người ở các độ tuổi và giới tính khác nhau (Hình 13-17). Việc tiếp xúc như vậy, với sự củng cố tích cực, sẽ giúp mèo con thích nghi tốt hơn với mọi thay đổi có thể xảy ra trong gia đình và môi trường trong nhà, tạo tiền đề cho cuộc sống mà không sợ tiếng ồn, con người, địa điểm và trải nghiệm. Lớp học dành cho mèo con cũng cho phép xác định các vấn đề đang nổi lên để có thể giải quyết ngay khi chúng phát sinh.

Hướng dẫn khách hàng các quy trình chăm sóc thú y, chẳng hạn như đánh răng, kiểm tra tai (Hình 18) và chải lông, giúp họ nhận biết điều gì là bình thường đối với con mèo của họ (Phụ lục 4). Phát hiện sớm các vấn đề sức khỏe cho phép điều trị sớm và giảm thiểu sự khó chịu cho mèo.

Những chú mèo con tham gia sẽ có được sự tự tin khi chúng thường xuyên di chuyển bằng ô tô, chơi với những chú mèo con và đồ chơi khác, đồng thời mở rộng trải nghiệm sống của chúng. Tham dự các lớp học ở bệnh viện thú y cho phép có mối liên hệ tích cực với bệnh viện.

Hình 13 Lớp xã hội hóa mèo con. Lớp học dành cho mèo con này cung cấp tất cả những điều mà các lớp học tốt nên có: trải nghiệm mới lạ, ví dụ về đồ chơi tương tác, nơi trốn, hố trốn và những chú mèo con khác. Lưu ý rằng 3 con mèo đều tham gia vào các hoạt động khác nhau. Con mèo màu cam đang lén lấy một món đồ chơi mới lạ, và nó không chắc chắn nên đã thụt vào trong. Con mèo kem tận dụng cơ hội để đánh hơi con mèo màu cam trong khi nó đang bận. Calico đang theo dõi mọi người. Bây giờ “cô ấy” không tương tác, nhưng cô ấy cũng không sợ hãi—có một “hố trốn” cho mèo phía sau nếu cô ấy

muốn trốn. Nhiều con mèo thích thu thập thông tin bằng cách quan sát và chúng rất giỏi học tập bằng quan sát, vì vậy ngay cả khi cô ấy chọn không tương tác, trải nghiệm này vẫn có lợi cho cô ấy. Cũng lưu ý rằng những con mèo này có kích cỡ khác nhau và có thể ở các độ tuổi khác nhau. Việc tiếp xúc sớm với mèo rất quan trọng vì chúng chơi và tương tác với nhau rất khác nhau từ 7 đến 12 tuần tuổi.

Hình 14 Hai chú mèo con này có độ tuổi và tính cách tương tự nhau và chúng bị mê hoặc bởi món đồ chơi độc đáo khuyến khích việc luyện tập phối hợp mắt-chân này. Lưu ý rằng chúng tập trung vào đồ chơi hơn là vào nhau, nhưng chúng có thể cùng giải câu đố trò chơi này.

Vì giai đoạn nhạy cảm ở mèo con ngắn hơn ở chó con nên các lớp học chỉ dành cho mèo con từ 7 đến 14 tuần tuổi.⁵⁷ Khách hàng có mèo con lớn hơn hoặc mèo trưởng thành có thể đến mà không mang theo mèo. Khách hàng này cũng có thể học cách hòa nhập với mèo con và ngăn ngừa các vấn đề ở nhà, đồng thời giúp mèo con hòa nhập với nhiều người hơn. Mời tất cả các thành viên trong gia đình cho phép sự nhất quán trong việc chăm sóc tại nhà. Giới hạn quy mô lớp học ở mức 3 đến 8 chú mèo con để cho phép huấn luyện và hòa nhập xã hội hiệu quả. Mèo con phải được tiêm ít nhất một loại vắc xin FVRCP ít nhất 10 ngày trước lớp đầu tiên, lần tẩy giun đầu tiên và kết quả âm tính của xét nghiệm FeLV/FIV gần đây. Chủ sở hữu mèo con bị nhiễm trùng đường hô hấp trên, FeLV, FIV, nấm hoặc các tình trạng truyền nhiễm khác đều được chào đón mà không cần mang theo mèo con của họ.

Lớp học dành cho mèo con là một tình huống đôi bên cùng có lợi. Khách hàng gắn kết với mèo con và nhân viên thú y của họ, hành vi tốt tại phòng khám thú y được thúc đẩy và các thành viên trong nhóm thú y có cơ hội nâng cao trách nhiệm cũng như khả năng hài lòng với công việc. Lớp học dành cho mèo con cũng rất vui!

Mèo con Kindy™ là một lớp dạy mèo con rất thành công do Kersti Seksel áp dụng ở Úc.⁵⁷ Một số lớp dạy mèo con thành công khác hiện đang tồn tại ở Hoa Kỳ và các quốc gia khác. Tại thời điểm này, chỉ có hướng dẫn đầy đủ về chủ đề này được cung cấp thông qua Hiệp hội Thú y thú Nhỏ Australia (ASAVA). Video ngắn gọn của họ rất hữu ích để xem một buổi học cho mèo con điển hình. Gửi yêu cầu qua email tới asava@ava.com.au.

Hình 15 Ở đây một món đồ chơi mới đã được giới thiệu, nó chuyển động cũng như sự bổ sung đã thu hút sự chú ý của con mèo màu cam. Kích thích trí tò mò của mèo nhưng chúng được phép như vậy. Những loại đồ chơi-lớp học như này cho phép mèo con tiếp xúc với tất cả các loại kích thích có lợi cho mèo con và tạo điều kiện thuận lợi cho sự tương tác xã hội liên quan đến vui chơi. Những kiểu thiết lập này khuyến khích việc chơi độc lập, chơi với đồ chơi và chơi chung hoặc chơi chung với đồ chơi.

Hình 16 Hai chú mèo con này có kích thước và độ tuổi tương đương nhau. Mèo con màu đen và trắng có phần nhút nhát hơn về tình huống này so với mèo con màu đen (tai của cô ấy hơi ngả ra sau và cô ấy cúi xuống gần mặt đất hơn). Món đồ chơi được kéo giữa họ đã trở thành tâm điểm của cả hai, khuyến khích mèo đến gần nhau hơn những gì lẽ ra sẽ có vào thời điểm này trong lớp. (nghĩa là không có đồ chơi thì chúng có thể không đến gần nhau tại thời điểm này) Những con mèo rất táo bạo, như chú mèo con màu đen này, có thể khiến những chú mèo con khác trong lớp sợ hãi và vì chúng còn quá nhỏ nên chúng không biết chúng ảnh hưởng đến hệ thống xã hội của chúng như thế nào. Đồ chơi, nơi ẩn náu và rất nhiều sự giám sát của con người đảm bảo rằng mọi con mèo đều có trải nghiệm tốt với tốc độ phù hợp với mình.

Hình 17 Ở đây chúng ta thấy 2 con mèo giống như trong hình trước đã được khuyến khích đến gần nhau hơn bằng cách chơi với một món đồ chơi, và cuộc tấn công đồ chơi của mèo con đen đã giảm bớt áp lực cho mèo đen trắng, giúp “cô bé” tự tin hơn khi tiếp cận đồ chơi.

Hình 18 Kiểm tra tai là một trong những quy trình chăm sóc tại nhà mà khách hàng có thể học để giúp họ nhận biết điều gì là bình thường đối với mèo của mình và điều đó giúp mèo cảm thấy thoải mái hơn khi xử lý như vậy tại bệnh viện thú y.

Phụ lục 4. Dạy mèo con chấp nhận sự chăm sóc, xử lý

Tuần 1: Demonstrations

Kiểm tra miệng: nhắc môi, dùng ngón tay chạm vào nướu.

Há miệng: đưa đồ ăn ngay sau đó.

Nâng và kéo nhẹ đuôi.

Xoa và massage tai.

Sờ bụng.

Vuốt ve bằng bàn chải hoặc lược.

Đeo vòng chống liếm (collar) hoặc dây xích.

Week 2: Demonstrations

Đánh răng, bắt đầu bằng gạc hoặc khăn lau.

Cho uống thuốc.

Lấy nhiệt độ; Chống trẻ em.

Vệ sinh vành tai.

Chải mặt dưới.

Chải chuốt.

Đi bộ với dây xích.

XII. PREVENTING HARMFUL STRESS IN CATS PREVENTS BEHAVIOR PROBLEMS

Việc chú ý vào căng thẳng hiện đang phổ biến và mèo nhà là loài bị căng thẳng có hại đã được nghiên cứu rộng rãi. Trọng tâm của báo cáo này là căng thẳng liên quan đến các kết quả bất lợi về thể chất và hành vi (đau khổ). Yếu tố gây căng thẳng có thể là cảm xúc, nhưng hậu quả là sự kích hoạt trục hạ đồi-tuyến yên-tuyến thượng thận và một loạt các sự kiện sinh lý.⁶⁴ Việc tiếp xúc với những “sự kiện” gây sợ hãi hoặc khó chịu mạnh mẽ có thể tạo ra những thay đổi về liên kết hóa học thần kinh lâu dài, gây ra những phản ứng sợ hãi tương tự trong nhiều năm. Phản ứng sợ hãi càng cực đoan thì càng có nhiều khả năng chất hóa học thần kinh của mèo đã thay đổi theo hướng tạo điều kiện thuận lợi cho hành vi sợ hãi trong tương lai. Bằng cách hiểu căng thẳng có hại cho mèo như thế nào, chúng ta có thể ngăn chặn nó tốt hơn. Một phần của bất kỳ đánh giá nào về các vấn đề hành vi đều yêu cầu đánh giá các yếu tố trong nền tảng hành vi và môi trường có phải là do căng thẳng.

Không thể đạt được sự không có hoàn toàn của các yếu tố gây căng thẳng và cần có một số mức độ nhất định căng thẳng hoặc kích thích để phát triển các phản ứng thần kinh nội tiết và hành vi linh hoạt. Một thành phần quan trọng của y tế dự phòng là giải thích căng thẳng có hại và truyền đạt rõ ràng về cách giảm thiểu căng thẳng cho mèo. Nhiều hành vi của mèo mà khách hàng phàn nàn thường liên quan đến việc thiếu sự kích thích về tinh thần và thể chất hoặc kèm theo nỗi sợ hãi hoặc lo lắng, nhưng chúng phần lớn có thể phòng ngừa được. Làm phong phú thêm môi trường của mèo và mang lại sự nhịp nhàng trong thói quen của chúng sẽ ngăn ngừa được nhiều vấn đề này. Khách hàng có thể nói: “Điều duy nhất con mèo của tôi làm là ngủ cả ngày. Con mèo của tôi không sống với căng thẳng. Chúng ta làm.” Trách nhiệm của chúng ta là giáo dục họ về những căng thẳng có hại ở mèo.

Ví dụ về căng thẳng có hại—Các tình huống trong đó mèo có những sai lệch đáng kể về các thông số thể chất và hành vi liên quan đến căng thẳng hoặc đau khổ bao gồm:⁶⁵

- Thời gian cho ăn không đều đặn và không thể đoán trước khiến mèo bị đói trong thời gian dài.
- Việc dọn dẹp khay vệ sinh không thường xuyên và không thể đoán trước được.
- Không có sự âu yếm, vuốt ve của con người hoặc những tương tác tích cực khác với con người.
- Thao tác hoặc xử lý không thể đoán trước và không quen thuộc. (cắt móng, đánh răng... mà không được tập trước đó)

- Những thay đổi trong môi trường xã hội (ví dụ: em bé mới sinh, vợ/chồng, bạn cùng phòng; thay đổi lịch làm việc của chủ nuôi).
- Những thay đổi về môi trường vật chất.
- Thiếu sự kích thích tinh thần.
- Bất cứ điều gì khiến mèo giật mình, chẳng hạn như tiếng động lớn.
- Thiếu sự lựa chọn hoặc kiểm soát các tình huống (bẫy hành vi).

Các dấu hiệu phổ biến cho thấy mèo bị căng thẳng, lo lắng hoặc sợ hãi:

- Giảm việc chải chuốt (đặc biệt trong các tình huống khiến mèo bị trầm cảm và buồn bã hoặc tăng cường tương tác đối kháng với những con mèo khác).
- Giảm tương tác xã hội.
- Giảm hành vi khám phá và vui chơi tích cực.
- Tỷ lệ thời gian không ngủ hàng ngày cao hơn (ví dụ: thể hiện hành vi cảnh giác và quết). (dành thời gian không ngủ, sử dụng các giác quan đặc biệt là mắt để “quết” không gian xung quanh, có thể mèo cảm thấy không an toàn để ngủ)
- Tăng cường trốn tránh hoặc cố gắng trốn tránh.
- Giảm tần suất và thành công của các hành vi giao phối.
- Hội chứng cai nghiện mãn tính “chronic withdrawal” và có dấu hiệu trầm cảm. (hội chứng cai nghiện mãn tính này rất đáng sợ, ảnh hưởng rất nhiều đến sức khỏe thần kinh, các bạn đọc thêm về thuật ngữ để hiểu nó đáng sợ như nào nhé)
- Thay đổi khẩu vị (chán ăn và ăn quá nhiều [xảy ra thứ phát do căng thẳng ở một số con mèo]).

Chuẩn bị cho cuộc sống—Bác sĩ thú y cần khuyến khích khách hàng tận dụng cơ hội, đặc biệt là trong giai đoạn đầu của giai đoạn nhạy cảm (3 đến 9 tuần), để chuẩn bị cho mèo con của họ suốt đời mà không sợ hãi. Việc tiếp xúc dần dần, thường xuyên với nhiều loại kích thích theo hướng tích cực sẽ thúc đẩy hành vi ổn định. Nếu khách hàng nghĩ trước về những gì cuộc sống của mình có thể xảy ra trong 10 năm tới và cố gắng kết hợp những yếu tố đó vào cuộc sống của mèo con vào thời điểm này (giai đoạn nhạy cảm), mèo con sẽ dễ dàng thích nghi hơn với những thay đổi khi chúng phát sinh. Mặc dù quá trình này sẽ đòi hỏi nhiều thời gian và công sức hơn nhưng mèo con và mèo lớn hơn vẫn có thể phát triển hành vi ổn định thông qua tương tác tích cực với con người và môi trường.

Chúng ta có thể ngăn chặn sự phát triển của nỗi sợ hãi, lo lắng quá mức và những cảm giác khó chịu khác bằng cách cho mèo con tiếp xúc với những tiếng động, con người, địa điểm và trải nghiệm mới trong điều kiện bình tĩnh, vui vẻ và bằng cách sử dụng biện

pháp khen thưởng tích cực (ví dụ: đồ ăn, đồ chơi, massage, khen ngợi). Nên khuyến khích khách hàng tránh để mèo của họ phải đối mặt với những sự tình huống gây sợ hãi hoặc khó chịu mạnh mẽ. Các hành vi sợ hãi có thể bao gồm “withdrawal” (có thể dịch là rút lui, khác biệt với thuật ngữ chronic withdrawal), trốn, cúi mình, giãn đồng tử và thờ hờ hững. (thờ hờ hững ở chó có thể là hành vi bình thường để thải nhiệt, nhưng rất hiếm gặp trên mèo, nếu mèo của bạn xuất hiện hành vi này trong thời gian dài, cần chú ý đặc biệt về hành vi bất thường này) Trẻ em nên được dạy cách tiếp cận mèo con một cách nhẹ nhàng và tránh tiếp cận thô bạo và trêu chọc.

Hình 21 Chú mèo con này thích thú với 1 cái túi có một đường hầm dành cho mèo, nơi nó có thể ẩn nấp, vò lấy và làm cho chiếc túi kêu rắc rắc.

Cách can thiệp dễ dàng nhất là dự đoán và ngăn chặn sự căng thẳng bất cứ khi nào có thể. Để làm được điều này đòi hỏi người thực hành thú y và khách hàng phải chú ý đến hành vi của mèo và biết khi nào chúng đi lệch hướng khỏi hành vi bình thường.

Ngay cả mèo trưởng thành cũng sẽ phản ứng tích cực với việc đặt khay vệ sinh thích hợp, sạch sẽ, trụ cào và các cách làm giàu môi trường. Hơn nữa, mèo có thể học cách thay đổi nhiều hành vi và có thể trở nên tồi tệ và nó trở thành một tình trạng nghiêm trọng hơn. (nghĩa là trong điều kiện môi trường căng thẳng quá mèo sẽ thay đổi hành vi trước đó là bình thường thành hành vi không thích hợp và nó sẽ càng trở nên nghiêm trọng) Việc khuyến khích học tập phù hợp ở mèo bị đánh giá thấp như một chiến lược phòng ngừa. (phải nâng cao khuyến khích học tập hành vi phù hợp ở mèo hơn nữa, phải cao hơn chiến lược phòng ngừa)

Việc chuẩn bị cũng áp dụng cho mèo lớn tuổi. Khách hàng có thể tình cờ đề cập đến một sự thay đổi hoặc chuyển đi sắp tới. Đây là cơ hội tuyệt vời để giáo dục khách hàng về việc chuẩn bị cho con mèo của họ đối phó với tác nhân gây căng thẳng tiềm ẩn này. Biết rằng một con mèo nhút nhát sẽ đi du lịch trên máy bay trong một tháng sẽ giúp chúng dần thích nghi với việc đi du lịch. Cách khách hàng giới thiệu với con mèo hiện tại

của họ với một con mèo, con chó hoặc em bé mới có thể gây ra nhiều năm lo lắng hoặc có thể đóng vai trò là bước đệm cho mối liên kết xã hội bền chặt với con mèo hiện tại. (hướng dẫn, giáo dục như thế nào để khách hàng tạo ra liên kết xã hội bền chặt chứ hem phải lo lắng hay căng thẳng cho con mèo hiện tại)

Bảo vệ khỏi sợ hãi và căng thẳng— Bảo vệ mèo bằng cách giảm thiểu những tình huống khó chịu. Đáp ứng nhu cầu cảm xúc của mèo về tình bạn-đồng hành xã hội và kích thích tinh thần, để nó không hoạt động trong bối cảnh đau khổ. Thiếu sự kích thích về tinh thần và thể chất là căng thẳng.⁶⁶

Cung cấp cho mèo các “công cụ” đối phó—Căng thẳng sẽ lớn hơn khi con mèo có ít sự lựa chọn “options” hoặc lựa chọn “choices”, hoặc tệ hơn là không có lựa chọn nào. Nhắc nhở khách hàng rằng môi trường (các vật dụng cần thiết để mèo có thể thể hiện, hành vi bình thường) và môi trường xã hội đàn mèo trong gia đình của họ có thể không phản ánh những gì con mèo sẽ dần xếp với nhau nếu nó được lựa chọn hoặc kiểm soát, những con mèo cùng nhà. (hệ thống xã hội đàn mèo ở các phân trước đã được nhắc đến, con mèo có địa vị cao hơn thường cạnh tranh hoặc kiểm soát các con mèo còn lại, nên nếu có sự lựa chọn cho con mèo này thường nó sẽ cạnh tranh hay kiểm soát <ví dụ như cạnh tranh khay vệ sinh...> mà không tuân theo sự sắp xếp của chúng ta đâu) Khách hàng có thể giảm thiểu các vấn đề nếu họ có thể lường trước và ngăn ngừa các tình huống mà mèo có thể cảm thấy căng thẳng (ví dụ: phải dùng chung khay vệ sinh). Sự lựa chọn cung cấp một biện pháp “kiểm soát” cho con mèo. Ví dụ, trong một gia đình có nhiều mèo, việc cung cấp hộp vệ sinh, thức ăn và nước uống cho nhiều khu vực trong nhà cho phép mèo lựa chọn xem chúng muốn tương tác hay tránh những con mèo khác. Ẩn nấu-trón có thể là một cơ chế đối phó quan trọng đối với mèo trong môi trường căng thẳng. Cung cấp các khu vực che giấu làm giảm căng thẳng.^{65,67}

Những chiếc thùng, hộp, cửa tủ mở được đặt ở vị trí chiến lược “Strategically placed” và những cây mèo (trụ cào) có thể treo lên hoặc những chiếc kệ thẳng đứng đều có thể đóng vai trò là nơi nghỉ ngơi cho những chú mèo bị căng thẳng. Việc ẩn nấu-trón có thể đặc biệt hữu ích đối với mèo bị nhốt trong lồng và có thể đơn giản như cung cấp một hộp các tông.

Những khách hàng chơi đùa và chải lông cho mèo của họ cũng như những người duy trì thói quen cho ăn tương đối đúng giờ nhưng linh hoạt sẽ giảm bớt căng thẳng bất lợi cho mèo. Ví dụ, 10 phút thời gian chất lượng, đáng tin cậy, hàng ngày có thể giúp chú mèo hòa đồng đối phó với việc bị phớt lờ sau khi có em bé mới chào đời. Khi những kích thích khó chịu có thể dự đoán được (ví dụ, chúng có kết quả đã biết trước từ đầu đến cuối), chúng sẽ ít có vấn đề hơn. Tính không thể đoán trước của những kích thích căng

thẳng làm cho những kích thích tương tự trở nên căng thẳng hơn.^{68,69} (ví dụ kích thích mới từ việc có em bé trong gia đình mà trước đó chưa có, đây là kích thích có thể đoán trước được, chúng ta cần bỏ thời gian khoảng 10 phút mỗi ngày dành cho mèo sẽ giúp mèo đối phó với kích thích căng thẳng này) Cả những mô hình cứng nhắc, quy củ cũng như sự hỗn loạn, đặc biệt nếu đi kèm với sự thiếu thốn khó lường, đều có liên quan đến căng thẳng có hại.

Thúc đẩy hạnh phúc—Khuyến khích khách hàng nâng cao cảm giác hạnh phúc ở con mèo của họ. Tình bạn-đồng hành xã hội dưới hình thức vuốt ve, vuốt ve nhẹ nhàng, cho ăn, chải chuốt và chơi đùa mang lại nhiều lợi ích ngoài việc chỉ xoa dịu nỗi cô đơn. Mèo cần được kích thích tinh thần: môi trường của chúng phải tạo cơ hội cho chúng tạo ra những trải nghiệm tích cực của riêng mình, bao gồm đồ chơi tương tác, đồ vật mới để khám phá, trò chơi trốn tìm (ví dụ: giấu thức ăn) và kích thích thị giác (ví dụ: ghế ngồi bên cửa sổ, máng cho chim ăn “bird feeders”, và băng video được thiết kế dành cho mèo; Hình 19-22). (máng cho chim ăn-bird feeders: nó giống như có 1 bức tranh có máng cho chim ăn và có chim đậu, được treo ngoài cửa sổ hoặc có thể là máng cho chim ăn thật sự được đặt bên cửa sổ cho mèo ngắm chim)

Hình 22 Cấu trúc để cào này có thể phục vụ một số mục đích—để cào và trốn, cũng như làm lối đi cho mèo già hoặc suy nhược.

XIII. ENVIRONMENTAL ENRICHMENT

Cung cấp một môi trường phong phú sẽ ngăn ngừa nhiều vấn đề hành vi tiềm ẩn có thể xảy ra thứ phát do thiếu sự kích thích và căng thẳng. Căng thẳng ảnh hưởng đến nhiều vấn đề về thể chất, chẳng hạn như viêm bàng quang ở mèo, béo phì và các nguy cơ liên quan (ví dụ như đái tháo đường, gan nhiễm mỡ, bệnh tim, xơ lông và đi lại).

Trong những tình huống đã xảy ra vấn đề về hành vi, việc làm giàu môi trường là một phần quan trọng của kế hoạch điều trị.

Giáo dục khách hàng và đề xuất về cách cải thiện môi trường thường có thể ngăn ngừa những căng thẳng như vậy và sau đó nó giúp cải thiện chất lượng cuộc sống của mèo cưng (Tài liệu hướng dẫn khách hàng F).

Khả năng dự đoán—Một thói quen linh hoạt về cho ăn, vui chơi hoặc chải chuốt sẽ làm giảm căng thẳng. Khách hàng có thể cho mèo ăn sau một sự kiện cụ thể (ví dụ: sau khi tắm buổi sáng và trước bữa tối) vì mèo có thể cần vào một số mô hình phản ứng “pattern of response” từ các kích thích này. Tuy nhiên, khuyến cáo khách hàng không nên cho mèo ăn khi thức dậy vì mèo có thể học cách đánh thức người để lấy thức ăn. Yêu cầu khách hàng thiết lập thói quen vệ sinh khay vệ sinh bao gồm việc xúc “cót” hai lần mỗi ngày.

Ngăn chặn sự giật mình—Cũng giống như việc mèo thích khả năng dự đoán, những thay đổi nhỏ, thường xuyên trong môi trường sẽ dạy các kỹ năng đối phó, mang lại sự mới lạ và ngăn chặn sự nhầm lẫn (thiếu sự kích thích về mặt xã hội và môi trường hoặc sự kích thích ở mức độ thấp hơn mức mà mèo mong muốn). Để nâng cao kỹ năng đối phó của mèo, hãy thường xuyên thực hiện những thay đổi nhỏ trong môi trường. Đối với những thay đổi dự đoán trước trong gia đình, chẳng hạn như có thêm một con vật cưng hoặc em bé mới, hãy chuẩn bị môi trường và dần dần cho mèo làm quen với những thay đổi này.

Tình bạn đồng hành xã hội—Mèo cần sự đồng hành và kích thích tinh thần. Những con mèo được bế trong thời kỳ sơ sinh có khả năng chống chịu căng thẳng tốt hơn và việc vuốt ve nhẹ nhàng mèo có thể làm giảm nỗi sợ hãi và giảm bớt các dấu hiệu đau đớn.⁷⁰ Tình bạn xã hội có thể có dưới hình thức vuốt ve và vuốt ve nhẹ nhàng, cho ăn, chải chuốt và chơi đùa. Nếu người nuôi mèo đi vắng phần lớn thời gian trong ngày, mèo ở nhà có thể được hưởng lợi từ việc có thêm một con mèo khác làm bạn đồng hành.

Vệ sinh khay vệ sinh—Hiểu được hành vi đi vệ sinh bình thường và vệ sinh khay đi vệ sinh đúng cách sẽ giúp ngăn chặn việc đi vệ sinh không phù hợp—vấn đề hành vi **số một** ở mèo.

Lựa chọn—Lựa chọn cung cấp một biện pháp kiểm soát cho con mèo. Cung cấp một môi trường có cơ hội cho mèo tạo ra những trải nghiệm tích cực của riêng mình, bao gồm đồ chơi tương tác, đồ vật mới để khám phá, trò chơi trốn tìm, thức ăn được giấu và kích thích thị giác như ghé ngồi bên cửa sổ, máng cho chim ăn và băng video được thiết kế cho mèo.

Hình 19 (bên trái) Làm giàu môi trường rất quan trọng đối với mèo ở mọi lứa tuổi. Con mèo lớn tuổi này đã học cách sử dụng cái hộp như thế này trong một thời gian ngắn sau khi đồ chơi và đồ ăn yêu thích của nó được thêm vào câu đố.

Hình 20 (bên phải) Xem video được thiết kế dành cho mèo mang lại sự kích thích thị giác.

XIV. AGING AND BEHAVIORAL CHANGES

Tuổi già không phải là một căn bệnh và những con mèo lớn tuổi vẫn cần được tập thể dục, tình cảm của con người và những thói quen đều đặn. Tuy nhiên, những thay đổi trong hành vi thường xảy ra ở mèo lớn tuổi và thường do các vấn đề bệnh lý tiềm ẩn gây ra. Tỷ lệ mắc các vấn đề về hành vi tăng lên khi tuổi càng cao.^f Sau khi xác định được nguyên nhân cơ bản, nhiều vấn đề về hành vi ở mèo già sẽ có thể sửa, thay đổi được. Để thúc đẩy việc phát hiện sớm và ngăn ngừa các mối lo ngại về y tế và hành vi, nên khám định kỳ nửa năm một lần cho mèo từ 7 tuổi trở lên.^{52,71,72} Xét nghiệm phục vụ chẩn đoán phù hợp với lứa tuổi một hoặc hai lần mỗi năm có thể giúp xác định các bệnh có thể dẫn đến các vấn đề về y tế hoặc hành vi. Nếu ghi nhận những thay đổi về hành vi, nên thực hiện một xét nghiệm tuyến giáp bao gồm phân tích thyroxine tự do bằng cách sử dụng phương pháp lọc máu cân bằng (fT4ed) và tổng lượng thyroxine(T4).^{73,74} Nên nuôi cấy vi khuẩn nước tiểu nếu nước tiểu loãng (tỷ trọng riêng < 1,035), vì nước tiểu loãng có thể dẫn đến nhiễm trùng đường tiết niệu và nhiễm trùng có thể tồn tại mà không có bằng chứng nhiễm trùng khi kiểm tra cận lâm sàng. (nuôi cấy đi các bạn, để nền thú y mình ngang bằng các nước khác nào)

Bệnh cường giáp, tăng huyết áp, bệnh thận mãn tính và đái tháo đường là những tình trạng phổ biến ở mèo già và thường có biểu hiện bất thường về hành vi. Các tình trạng liên quan đến đau như bệnh răng miệng và viêm khớp cũng có thể ảnh hưởng đến hành vi. Suy giảm thính giác và thị giác là những thay đổi bình thường của tuổi tác, có thể ảnh hưởng đến hành vi và có thể dẫn đến nỗi sợ hãi, ám ảnh hoặc hung dữ sau đó.⁷⁶ Chu kỳ

ngủ-thức bị thay đổi cũng phổ biến ở mèo già, đi lang thang và kêu nhiều hơn, đặc biệt là vào ban đêm. Nguyên nhân bao gồm rối loạn chức năng nhận thức, tăng huyết áp, đau và suy giảm cảm giác. Khuyến khích khách hàng liên hệ với bệnh viện thú y ngay cả khi có những thay đổi nhỏ trong hành vi của mèo.

Nếu một vấn đề về hành vi xảy ra thứ phát sau một vấn đề y tế thì việc chỉ điều trị tình trạng bệnh lý tiềm ẩn có thể là không đủ. Kế hoạch điều trị có thể bao gồm quản lý môi trường, các kỹ thuật thay đổi hành vi và thuốc dùng để thay đổi hành vi (Phụ lục 5). Những sửa đổi môi trường đơn giản có thể giúp các hoạt động hàng ngày trở nên dễ dàng hơn nhiều đối với những chú mèo lớn tuổi. Chúng bao gồm những chỗ ngủ yên tĩnh, an toàn; bề mặt không trượt; và đường dốc hoặc bậc thang để đến những nơi mà mèo không thể nhảy được nữa.

Việc tăng số lượng và kích thước khay vệ sinh cùng với việc vệ sinh thường xuyên có thể giúp ngăn chặn việc đi vệ sinh không thích hợp do khay vệ sinh bẩn gây ra, hoặc mèo giảm khả năng để đến được hoặc ở trong khay và mất phương hướng. Trong trường hợp đa niệu nghiêm trọng, cát mèo có thể vón cục có thể khô lại như những khối bê tông cứng trên bàn chân; tránh vón cục cát trong những tình huống này. Có thể bật đèn hoặc đèn ngủ để giúp mèo suy giảm thị lực tìm khay vệ sinh trong bóng tối.

Giữ thói quen và môi trường của mèo già ổn định nhất có thể sẽ làm giảm căng thẳng.⁷⁶ Nếu có thay đổi xảy ra, hãy cố gắng chuẩn bị cho mèo hoặc thực hiện thay đổi dần dần.

XV. PRINCIPLES OF TREATMENT AND TREATMENT MODALITIES

Bước đầu tiên trong bất kỳ phương pháp điều trị nào là tìm hiểu hành vi bình thường của mèo và sau đó xác định xem liệu nó có sai lệch hay không. Chẩn đoán đòi hỏi sự tích hợp các kết quả từ bệnh sử toàn diện, khám lâm sàng và kết quả chẩn đoán. Trên cơ sở những phát hiện này, các lựa chọn điều trị và kế hoạch điều trị có thể được phát triển và thảo luận với khách hàng. Sửa đổi hành vi và làm giàu môi trường là những thành phần quan trọng trong việc điều trị các vấn đề về hành vi. *Điều trị bằng thuốc, nếu được chỉ định, chỉ nên được sử dụng kết hợp với giáo dục khách hàng, thay đổi hành vi và quản lý môi trường.* Với các cases hành vi, việc liên lạc để theo dõi là điều cần thiết và nên diễn ra định kỳ hàng tuần, trực tiếp qua điện thoại hoặc qua e-mail cho đến khi mối lo ngại được giải quyết. Nếu mèo không cải thiện, vấn đề có thể khó khăn hơn và cần tiếp tục xét nghiệm, giới thiệu hoặc tư vấn.

Tính khí “personality” của mèo ảnh hưởng đến cách chúng phản ứng với những trải nghiệm mới và định hình sự phát triển các vấn đề về hành vi của chúng. Loại tính cách “temperaments” tổng thể của mèo rất quan trọng để xem xét trong điều trị. Những kỳ vọng thực tế chỉ ra rằng một con mèo nhút nhát sẽ không bao giờ trở thành một con mèo dũng cảm. Nếu khách hàng thực sự thích hoặc mong muốn một loại mèo này so với loại khác, họ có thể đặt con mèo ít-không thể được như họ mong muốn vào những tình huống có hại cho phúc lợi của mèo. Đây là vấn đề giáo dục và hướng dẫn cho bác sĩ thú y, trại mèo (nơi trú ẩn) và người chăm sóc.

Nguyên tắc điều trị hành vi

Thu thập bệnh sử—Tại mỗi lần thăm khám, khách hàng nên trả lời các câu hỏi liên quan đến hành vi (Phụ lục 1). Điều này cho phép phát hiện sớm các vấn đề và đảm bảo rằng các chiến lược phòng ngừa hành vi được thực hiện tốt sẽ trở thành một phần trong kế hoạch của khách hàng. Các câu hỏi bổ sung nên được hỏi liên quan đến con mèo mắc bệnh mới. Cần tiếp tục đặt câu hỏi cho từng mối lo ngại về hành vi được lưu ý trước đó.

Đưa ra chẩn đoán—Để xây dựng một kế hoạch điều trị hành vi đầy đủ, bắt buộc phải có chẩn đoán khả thi. Chẩn đoán đòi hỏi khai thác bệnh sử tốt, khám lâm sàng toàn diện và xét nghiệm phục vụ chẩn đoán để xác định các vấn đề y tế có thể ảnh hưởng đến hành vi. Những thay đổi về môi trường và giáo dục khách hàng có thể bắt đầu trong khi chờ kết quả xét nghiệm chẩn đoán và chẩn đoán đầy đủ. Nếu không thể đưa ra chẩn đoán chính xác, nên tham khảo ý kiến hoặc giới thiệu đến nhà hành vi thú y.

Giáo dục khách hàng—Làm rõ sự hiểu biết của khách hàng về hành vi bình thường đối với con mèo của họ, có tính đến độ tuổi, giống và môi trường. Ngoài ra, hãy làm rõ những kỳ vọng của khách hàng và so sánh những kỳ vọng này với những kết quả có thể xảy ra.

Sửa đổi môi trường—Thay đổi môi trường xã hội của mèo. Thay đổi xã hội có thể bao gồm việc tăng thời gian tập trung của khách hàng với mèo, bao gồm dạy các tricks, vui chơi tích cực hoặc thời gian yên tĩnh cũng như thiết lập một thói quen nhưng không kém phần linh hoạt. Việc bổ sung, tách hoặc đưa những con mèo khác về nhà có thể được chấp nhận trong một số trường hợp. Khuyến khích hành vi bình thường, mong muốn (ví dụ: khám phá, đuổi theo hoặc rình rập đồ chơi, thư giãn) bằng phần thưởng (ví dụ: đối xử, khen ngợi, vuốt ve).

Thay đổi môi trường. Bắt đầu bằng cách nuôi mèo trong môi trường không gây ra hành vi này. Điều này có thể liên quan đến một phòng riêng, hạn chế quyền vào các nơi có các hành vi không mong muốn xảy ra xảy ra, sử dụng lồng hoặc cũi, thay đổi hoàn toàn môi

trường (ví dụ: cung cấp lồng mèo), tăng không gian theo chiều dọc (ví dụ: cây mèo để leo trèo, hoặc kệ) hoặc cải thiện các vùng bị trầy xước. Ngoài ra, hãy làm phong phú thêm môi trường như đã thảo luận trước đây.

Thay đổi hành vi và dạy những hành vi mới, phù hợp—Sửa đổi hành vi chỉ đơn giản là sử dụng các nguyên tắc học tập để thay đổi hành vi. Động vật—bao gồm cả mèo—học tốt nhất bằng cách được khen thưởng. Hình phạt không dạy hành vi mong muốn. Ngoài ra, hình phạt được sử dụng không đúng cách thường khiến mèo đau khổ hơn. Do đó, hình phạt có nhiều khả năng khuyến khích mèo sợ hãi và phản ứng hơn với khách hàng.

Phần thưởng là những thứ hoặc hoạt động thu hút mèo, chẳng hạn như thức ăn, vui chơi, đồ chơi, vuốt ve, xoa bóp và khen ngợi. Thật không may, không có phần thưởng nào phù hợp với mọi con mèo, vì vậy khách hàng phải tìm hiểu xem con mèo của họ thích gì nhất. Khách hàng sẽ biết rằng phần thưởng đang có tác dụng nếu con mèo thay đổi hành vi theo hướng mong muốn.

Phần thưởng phải được trao càng sớm càng tốt trong quá trình thực hiện hành vi. Cách tốt nhất để làm điều này là theo dõi những tín hiệu sớm cho thấy hành vi đó sẽ xảy ra. Nếu khách hàng đang sử dụng phần thưởng là đồ ăn hoặc đồ chơi, họ cần mang theo những thứ này bên mình để phần thưởng có thể gần như được trao ngay lập tức. Khách hàng có thể học cách theo dõi các trình tự dẫn đến hành vi cụ thể. Ví dụ, những con mèo đánh hơi xung quanh trụ cào có thể làm điều này như một dấu hiệu báo trước cho việc cào. Thưởng cho việc đánh hơi sẽ khuyến khích mèo khám phá trụ cào. Khách hàng cũng có thể cào vào trụ để kích thích sử dụng và khen thưởng hành vi bắt chước. Việc theo dõi các hành vi báo trước (ví dụ: đánh hơi và tiếp cận trụ) cho phép nhận được phần thưởng ngay lập tức khi mèo cào vào cột.

Những hành vi mới được học tốt nhất nếu chúng được khen thưởng mỗi khi chúng xảy ra và sau đó được khen thưởng không liên tục sau khi quá trình học tập đã được thiết lập. Để có những phần thưởng không liên tục nhằm duy trì một hành vi, hành vi đó phải được học thực sự; nếu không thì con mèo sẽ học được những thứ liên tưởng ngẫu nhiên. Ví dụ, mỗi khi mèo sử dụng trụ cào mới, hãy thưởng cho mèo cho đến khi mèo sử dụng trụ cào liên tục. Sau khi mèo chỉ sử dụng trụ chứ không sử dụng đồ nội thất, khách hàng có thể khuyến khích hành vi này bằng cách thưởng cho mèo vài lần mỗi tuần. Lời khen ngợi bằng lời nói có thể đóng vai trò như một sự củng cố **thứ cấp**. Cào là một trường hợp đặc biệt—vì đây cũng là một hành vi tự khen thưởng, phần thưởng từ khách hàng là phần thưởng bổ sung nhằm thúc đẩy sự gắn kết với mèo.

Can thiệp thụ động—Can thiệp thụ động dễ dàng nhất là hoàn toàn phớt lờ hành vi không mong muốn, miễn là các vấn đề y tế có thể gây ra hành vi này đã được loại trừ hoặc điều trị. Nếu phản ứng, hành động của khách hàng đối với hành vi của mèo đã góp phần gây ra vấn đề thì hành vi đó có thể mờ dần nếu phản ứng, hành động chấm dứt. Ví dụ: nếu con mèo kêu được cho ăn lúc 3 giờ sáng và khách hàng làm theo, con mèo vô tình được thưởng cả thức ăn và sự chú ý. Điều này dạy cho mèo một hành vi không mong muốn, có thể góp phần gây béo phì và làm giảm chất lượng mối quan hệ giữa thú cưng và khách hàng. Khách hàng phải hoàn toàn phớt lờ con mèo khi nó kêu vào ban đêm, ngay cả khi điều này có nghĩa là cấm mèo vào phòng ngủ cho đến khi thói quen này được phá bỏ. Một vài đêm khó khăn ban đầu có thể ngăn chặn mối lo ngại về hành vi kéo dài.

Những hành vi nghiêm trọng hơn hoặc hành vi phá hoại có nguy cơ nghiêm trọng (ví dụ như giật dây điện) cần có sự can thiệp tích cực. Bỏ qua những hành vi này có thể khiến mèo gặp nguy hiểm.

Can thiệp tích cực—Can thiệp tích cực hiệu quả nhất là phá vỡ hành vi mỗi khi nó xảy ra. Sự can thiệp là một việc khó, thường khách hàng sẽ bỏ qua những hành vi không mong muốn trong khi chỉ khen thưởng những hành vi mong muốn thường được ưu tiên hơn. Sự can thiệp chỉ có hiệu quả nếu nó xảy ra mỗi khi hành vi đó xảy ra khi bắt đầu hoặc trong khi thực hiện hành vi đó. Điều này có nghĩa là nó chỉ có hiệu quả đối với những hành vi không tự củng cố và không xảy ra khi thân chủ vắng mặt (**nghĩa là ta can thiệp, nhưng nó chỉ có hiệu quả khi ta vắng mặt mà con mèo “không thể” thực hiện hành vi đó nữa**). Sự gián đoạn phải đủ gây khó chịu để ngăn chặn hành vi đó (ví dụ: huýt sáo lớn, lắc hộp tiền xu) mà không gây tổn hại đến mối quan hệ giữa con người và động vật. *Con mèo không được sợ hãi hoặc làm tổn thương khách hàng*. Kích thích can thiệp tốt nhất sẽ không giống nhau đối với mỗi con mèo. Sau khi hành vi bị gián đoạn, khách hàng nên khuyến khích một hành vi khác để thay thế hành vi bị can thiệp. Ví dụ, nếu con mèo bắt đầu cào ghế sofa và bị can thiệp, khách hàng có thể nhẹ nhàng đưa con mèo đến trụ và cào; con mèo có thể làm theo và được khen thưởng. Để điều này đạt hiệu quả tốt nhất, con mèo không thể tiếp cận ghế sofa khi khách hàng vắng mặt.

Những biện pháp can thiệp tích cực cũng có thể chuyển hướng mèo sang một hành vi thay thế. Ví dụ, nếu mèo kêu meo meo mỗi khi có người đến gần tủ lạnh, thay vì cho mèo ăn, bạn có thể đưa một món đồ chơi yêu thích cho mèo. Nếu người đó luôn đưa đồ chơi, con mèo sẽ học cách chơi thay vì xin ăn. Chìa khóa ở đây là đảm bảo rằng khách hàng đáp ứng được nhu cầu của mèo đồng thời giảm bớt hành vi không mong muốn của mèo.

Thuốc—Có nhiều loại thuốc (**Phụ lục 5**) để giúp giải quyết các vấn đề về hành vi. Thuốc chỉ nên được sử dụng như một phần của chương trình điều trị bao gồm quản lý môi

trường để ngăn chặn các tác nhân gây ra hành vi, cộng với việc điều chỉnh hành vi để dạy các hành vi phù hợp. Hầu hết các loại thuốc hiện nay được khuyến dùng, đặc biệt là thuốc chống trầm cảm ba vòng (TCA) và thuốc ức chế tái hấp thu serotonin có chọn lọc (SSRI) đều tăng cường khả năng học hỏi mới, cả về liên kết và hoạt động (**liên kết ở đây theo mình là liên kết hóa học**), vì vậy việc sử dụng chúng mà không quản lý hành vi và môi trường khó có thể hiệu quả.

Những cân nhắc trước khi dùng thuốc—Chẩn đoán trước khi dùng thuốc; không đưa ra quyết định dùng thuốc chỉ dựa trên các dấu hiệu lâm sàng. Xét nghiệm rất quan trọng để loại trừ nhiều vấn đề y tế phổ biến có thể biểu hiện ban đầu là các vấn đề về hành vi. Xét nghiệm phải xác định bất kỳ chống chỉ định nào đối với việc sử dụng một số loại thuốc thay đổi hành vi. Hầu hết các loại thuốc điều chỉnh hành vi đều được chuyển hóa qua đường thận và gan; đánh giá xét nghiệm liên tục là cần thiết để đảm bảo rằng tổn thương cơ quan liên quan đến thuốc không xảy ra.

Lựa chọn thuốc—Các phương pháp điều trị cụ thể phụ thuộc vào một số yếu tố, bao gồm chẩn đoán, sức khỏe của mèo, mục tiêu của khách hàng, môi trường, lịch trình làm việc cũng như khả năng hoặc hạn chế của khách hàng. Khách hàng cần hiểu rõ nguyên nhân và diễn biến của vấn đề. Việc lựa chọn thuốc phải dựa trên chẩn đoán. Hầu hết mèo đều cần điều trị bằng thuốc trong thời gian dài; điều chỉnh nhanh chóng là rất hiếm.

Mặc dù tác dụng của SSRI như paroxetine (Paxil) hoặc fluoxetine (Prozac) có thể được phát hiện trong tuần đầu tiên ở mèo, nhưng tác dụng đầy đủ sẽ trở nên rõ ràng hơn trong vòng 4 đến 6 tuần. Việc nhấn mạnh với khách hàng rằng cần phải dùng thuốc tối thiểu từ 4 đến 6 tuần đối với SSRI có thể ngăn họ ngừng thuốc quá sớm và đưa ra những giả định không phù hợp về **thất bại điều trị**. Tác dụng chống lo âu ban đầu của TCA, chẳng hạn như amitriptyline hoặc clomipramine được thấy sau 5 đến 7 ngày, mặc dù thời gian tiếp theo sẽ thấy những thay đổi sâu sắc hơn. *Nên điều trị tối thiểu từ 4 đến 6 tháng để cải thiện hành vi có vấn đề.*⁷⁶

Nhấn mạnh với khách hàng rằng thuốc có “tác dụng” và “không thay thế” việc điều chỉnh hành vi. Sau khi hành vi đã được sửa đổi, hãy cố gắng ngừng thuốc dần dần bằng cách giảm liều (**Phụ lục 6**). Nếu hành vi xấu đi, hãy tăng thuốc trở lại.

Ngừng thuốc ngay lập tức nếu có dấu hiệu nhiễm độc. Mèo lớn tuổi có thể đặc biệt nhạy cảm với tác dụng phụ của thuốc thay đổi hành vi, có thể bao gồm thuốc an thần, bí tiểu và phân (táo bón) và hạ huyết áp. Liều thấp hơn và khoảng cách giữa các liều dài hơn có thể làm giảm nguy cơ tác dụng phụ ở mèo lớn tuổi. Không kết hợp các chất ức chế monoamine oxidase (**MAOI**) như selegiline với bất kỳ SSRI hoặc TCA nào vì có tác

dụng mạnh lên serotonin và norepinephrine. Sự kết hợp như vậy có thể dẫn đến hội chứng serotonin—một tình trạng gây ra bởi thầy thuốc biểu hiện bằng sự tăng động—“hyperactivity”, chán ăn, mất ngủ, thở nhanh, nhịp tim nhanh và có khả năng tử vong nếu tiếp tục điều trị. Các tác dụng phụ nghiêm trọng hiếm khi xảy ra với các loại thuốc mới hơn khi chúng được sử dụng phù hợp, mặc dù các phản ứng không điển hình có thể nghiêm trọng và có thể biểu hiện dưới dạng dấu hiệu trầm cảm hoặc kích thích.^{77,78} Trong trường hợp có phản ứng không điển hình, cần phải hỗ trợ thường xuyên bao gồm liệu pháp truyền dịch và hầu như luôn thành công.

Cho uống thuốc—Để tránh những khó khăn trong việc cho dùng thuốc, hãy dạy khách hàng cách xử lý miệng mèo và cho uống thuốc như một phần của quá trình xử lý thông thường (ví dụ: trong lớp học dành cho mèo con hoặc trong lần khám thú y đầu tiên). Khi kê đơn thuốc bằng đường uống, hãy luôn hướng dẫn khách hàng cách dùng thuốc. Tài liệu phát tay cũng hữu ích để tăng cường việc học tập của khách hàng.

Việc sử dụng thuốc bằng đường uống có thể khó khăn do tính cách của mèo hoặc do người chủ không dám cho uống. Nhiều loại thuốc có vị đắng và khó chịu; hầu hết có thể được đóng lại dưới dạng viên nang để giảm thiểu các vấn đề liên quan đến mùi vị. Uống viên nén hoặc viên nang (đặc biệt là doxycycline) với 6 mL nước để tăng khả năng nuốt thuốc giúp giảm nguy cơ mắc bệnh dạ dày thực quản và đảm bảo thuốc được đưa vào dạ dày nhanh chóng.⁷⁶

Đường qua da có thể được ưa chuộng, điều này đúng với thuốc giảm đau.^{80,81} Tuy nhiên, hiện nay chúng ta biết rất ít về dược lực học hoặc dược động học của việc sử dụng các chế phẩm dùng đường uống ở dạng thẩm thấu qua da để điều trị các vấn đề về hành vi.⁸² Chúng ta không nên mong đợi các tác nhân tâm-sinh lý hoạt động giống nhau khi đường qua da so với đường uống. Chất chuyển hóa có hoạt tính của fluoxetine có thời gian bán hủy dài, điều này có thể gây ra tác dụng phụ khi sử dụng qua da.⁸³ Dược động học cũng có thể khác nhau đối với thuốc thẩm thấu qua da. Ví dụ, để đạt được nồng độ tương đương trong máu, miếng dán thẩm thấu qua da có thể cần chứa lượng hợp chất gấp 10 lần lượng hợp chất được tìm thấy trong các chế phẩm dùng qua đường uống.⁸⁴

Những con mèo trưởng thành ở cùng anh chị em của chúng dành nhiều thời gian bên nhau hơn những con mèo không cùng lứa. Hầu hết các mối quan hệ giữa mèo có thể được giải quyết bằng cách quản lý môi trường và sửa đổi hành vi. Nếu cần dùng thuốc thì nên sử dụng kết hợp với quản lý môi trường và điều chỉnh hành vi.

Khi nào cần giới thiệu—Như với tất cả các chuyên khoa, trách nhiệm của bác sĩ thú y là giới thiệu nếu cần chuyên môn vượt quá khả năng của bác sĩ thú y. Các vấn đề về hành vi thường là những tình trạng đe dọa tính mạng, có tầm quan trọng và chuyên môn tương tự như các tình trạng đe dọa tính mạng khác.

A listing of board-certified specialists can be found in the AVMA Directory at www.dacvb.org or www.veterinarybehaviorists.org, or by contacting Dr. Bonnie Beaver, executive director of the American College of Veterinary Behaviorists at bbeaver@cvm.tamu.edu

Appendix 5: Oral medication choices for cats

Trước khi kê đơn thuốc cho bất kỳ con mèo nào có vấn đề về hành vi, trước tiên hãy loại trừ mọi vấn đề y tế và tiến hành đánh giá toàn diện về thể chất và phòng thí nghiệm. Những gợi ý sau đây được đưa ra dựa trên các thử nghiệm thuốc lớn, đa trung tâm trong y học ở người và sau một loạt các nghiên cứu “mù đôi” double-blind, “nhãn mở” open label và có “đối chứng giả dược” placebo-controlled ở mèo. (placebo-controlled ở đây có thể hiểu placebo là 1 loại thuốc không tác dụng và cũng không gây hại đến sức khỏe bệnh nhân, và được bào chế sao cho giống hệt thuốc thật, người sử dụng cũng không biết nó là thật hay giả, để hiểu hơn về thuật ngữ này các bạn đọc thêm nhé)

Chẩn đoán hoặc Loại tình trạng	Thuốc được lựa chọn đầu tiên (nhóm thuốc)	Liều lượng	Thảo luận
Sợ hãi, lo lắng liên quan đến việc thăm khám thú y, đi ô tô, hoảng loạn	Alprazolam (tabs 0,25 mg) (Xanax) (Benzodiazepin) Oxazepam (caps 10 mg) (Serax) (Benzodiazepin)	0,0125-0,025 mg/kg mỗi 24 giờ bắt đầu; liều lượng hoặc tần suất có thể cần phải được tăng lên.	Tác dụng khởi phát nhanh (1-2 giờ). Có thể làm tăng sự thèm ăn.
Giúp mèo bị con mèo hung hăng đàn áp, mèo bị bắt nạt trở nên hướng ngoại và quyết đoán hơn. Tác dụng của thuốc thực sự dựa vào các “tương tác xã hội” tạo ra để tác động và duy trì sự thay đổi.	Buspirone (5 & 10 mg tabs) (BuSpar) (Azapirone)	0,5-1,0 mg/kg mỗi 12-24 giờ 5-10 mg/con mèo mỗi 12-24 giờ	Chỉ dành cho nạn nhân! Sẽ làm cho mèo hướng ngoại và quyết đoán hơn
Lo lắng nhẹ hơn, tương đối không đặc hiệu, rụng lông do tâm lý, đi tiểu không đúng chỗ do thứ phát trong viêm bàng quang ở mèo.	Amitriptyline (10 mg tab) (Elavil) (TCA)	0,5-1,0 mg/kg mỗi 12-24 giờ; bắt đầu ở mức 0,5 mg/kg mỗi 12 giờ; 2,5-5,0 mg/con mèo mỗi 12-24 giờ	5-7 ngày có hiệu lực.
Lo lắng nhẹ hơn, tương đối không đặc hiệu và ít tác dụng an thần hơn.	Nortriptyline (10 + mg caps) (Pamelor) (TCA)	0,5-1,0 mg/kg mỗi 12-24 giờ 2,5-5,0 mg/con mèo mỗi 12-24 giờ	5-7 ngày có hiệu lực.
Hành vi “ngghi lễ” ritualistic gắn liền với chứng lo âu/rối loạn ám ảnh cưỡng chế. (có nghĩa là các hành vi gắn liền với lo âu/OCD, đọc thêm về ritualistic và OCD để hiểu hơn ạ)	Clomipramine (25 mg caps (viên nhộng, viên nang á) dành cho người; 20 mg tab (viên nén, trong vỉ thuốc á) ở thú y). (Clomicalm trong thú y / Anafranil trong y học cho con người) (TCA)	0.5 mg/kg mỗi 12 giờ	5-7 ngày để có tác dụng ban đầu; tác dụng lâu dài có thể mất ít nhất 3-5 tuần.
Nổi ám ảnh xã hội, lo lắng liên quan đến tương tác xã hội và việc đánh dấu nước tiểu liên quan.	Paroxetine (Paxil) (10 mg tab); suspension: 10 mg/5 mL) (SSRI)	0.5 mg/kg q 24 h	6-8 tuần để có tác dụng lâu dài. Dành cho những nạn nhân cần tự

			tin hơn trong tương tác (paroxetine hoặc sertraline)
Hoảng sợ/lo lắng thái quá và sự hung hăng và đánh dấu giữa các con mèo.	Sertraline (Zoloft) (25 mg cap) (SSRI)	0.5 mg/kg mỗi 24 giờ	6-8 tuần để có tác dụng lâu dài. Dành cho những nạn nhân cần tự tin hơn trong tương tác (paroxetine hoặc sertraline)
Sự bộc phát/kiểm soát sự bốc đồng hung hăng và những lo lắng liên quan đến tương tác xã hội; đánh dấu nước tiểu liên quan	Fluoxetine (Prozac) (10 mg cap or tab; Solution: 5 mg/mL) (SSRI).	0.5-1.0 mg/kg mỗi 24 giờ	6-8 tuần để có hiệu quả tác dụng. Không sử dụng qua da vì thời gian bán hủy dài. Đối với những kẻ xâm lược có những cơn bộc phát hung hăng.
Rối loạn chức năng nhận thức	Selegiline (Anipryl) (5, 10, 15 & 30 mg tabs) (MAOI)	0,5 đến 1,0 mg/kg mỗi 12-24 giờ, bắt đầu ở liều thấp	Dùng vào buổi sáng. Không sử dụng kết hợp với SSRI hoặc TCA

Tất cả các loại thuốc được liệt kê đều được sử dụng ngoài nhãn hiệu dành cho mèo. Cần có sự đồng ý của khách hàng trước khi sử dụng. SSRI - chất ức chế tái hấp thu serotonin có chọn lọc; TCA - thuốc chống trầm cảm ba vòng; MAOI-chất ức chế ức chế monoamine oxidase.

Appendix 6: Thuật toán về thời gian điều trị và thời điểm cai thuốc đối với SSRI và TCA dựa trên cơ chế hoạt động, T1/2 của hợp chất gốc và chất chuyển hóa trung gian cũng như các tác dụng phụ và sự tái phát lại.

1 Điều trị trong thời gian đủ để bắt đầu đánh giá hiệu quả: 7-10 ngày đối với các TCA tương đối không đặc hiệu (amitriptyline). Tối thiểu 3-5 tuần đối với SSRI và các TCA đặc hiệu hơn.

2 Điều trị cho đến khi “khỏe” và mào không còn dấu hiệu liên quan đến chẩn đoán hoặc ở mức độ thấp, ổn định trong tối thiểu 1-2 tháng nữa.

3 Hãy tính đến khoảng thời gian bạn cần để đạt được mức độ được thảo luận ở (2) để độ tin cậy của đánh giá được đảm bảo hợp lý trong tối thiểu 1-2 tháng nữa.

4 Cai thuốc dần dần trong khoảng thời gian cần thiết để đạt được (1) hoặc chậm hơn. Hãy nhớ rằng những loại thuốc này hoạt động bằng cách thay đổi chức năng thụ thể hóa học thần kinh cụ thể trong tế bào thần kinh. Khi ngừng thuốc, những thay đổi này có thể đảo ngược sau khoảng 3-5 tuần. Mặc dù các tác dụng phụ cấp tính hiếm khi liên quan đến việc ngừng thuốc đột ngột, nhưng việc quay trở lại trạng thái trước đây và không được điều trị được coi là một “tác dụng phụ” nặng nề. Các triệu chứng tái phát toàn diện có thể không đáp ứng với việc bắt đầu điều trị lại bằng cùng một loại thuốc và/hoặc cùng một liều lượng.

7-10 ngày đối với các TCA tương đối không đặc hiệu.

Tối thiểu 3-5 tuần đối với SSRI và các TCA đặc hiệu hơn.

TOTAL: Treat for a minimum of 4 to 6 months

Courtesy of Dr. Karen Overall (Overall, 2001, 2004)^{77,78}

Mặc dù Sally, một con mèo ở phòng khám, có 2 cây mèo, nhưng mèo vẫn chọn vị trí cao nhất để giám sát những gì đang diễn ra. Bức ảnh này cho thấy chúng ta sử dụng không đúng mức bộ não của các loài động vật thông minh.

Để biết thêm thông tin—Hầu hết các cuộc họp giáo dục thường xuyên lớn (ví dụ: AVMA Annual Convention, North American Veterinary Conference, Western Veterinary Conference, Central Veterinary Conference, British Small Animal Veterinary Association, Australian Veterinary Association) thường xuyên tổ chức các khóa học về hành vi. Các học viên cũng có thể tham gia các khóa học chuyên sâu kéo dài vài ngày đến một tuần về y học hành vi, chẳng hạn như các khóa học được cung cấp thông qua Viện sau đại học của Hội nghị Thú y Bắc Mỹ. (www.navconline.com), hoặc thông qua Post-Grad Foundation of the University of Sydney, Australia (www.pgf.edu.au).

Để tìm hiểu thêm về hành vi của mèo và cách điều trị các vấn đề về hành vi, có một số tài liệu tham khảo tuyệt vời. Tư cách thành viên của Hiệp hội Thú y Hoa Kỳ về Hành vi Động vật cung cấp các bản tin, thư mục thành viên có tên của những cá nhân có mối quan tâm đặc biệt đến hành vi hoặc được hội đồng chứng nhận về hành vi động vật và sẵn sàng đánh giá những con mèo có vấn đề về hành vi, diễn đàn trực tuyến để đặt câu hỏi và bình luận (www.AVMA.org/AVSAB)

XVI.SUMMARY

Hành vi là lĩnh vực bị bỏ quên nhiều nhất trong các chuyên ngành thú y, tuy nhiên không có khía cạnh nào của bất kỳ tình trạng bệnh nào mà không có thành phần hành vi. Những

hướng dẫn này nhằm mục đích truyền cảm hứng cho các học viên kết hợp y học hành vi vào tất cả các khía cạnh của việc chăm sóc sức khỏe cho mèo để các vấn đề về hành vi không còn là lý do lớn nhất khiến mọi người bỏ rơi, an tử hoặc từ bỏ mèo của họ.

Giới thiệu MÈO MỚI cho một hộ gia đình đã có sẵn mèo

From the American Association of Feline Practitioners

Khi giới thiệu một con mèo mới, ban đầu hãy cách ly nó trong một phòng riêng với thức ăn, nước uống, khay vệ sinh và đồ chơi riêng. Điều này cho phép mỗi con mèo dần dần thích nghi với mùi hương và âm thanh của con mèo kia. Sau khi bác sĩ thú y cho rằng mèo khỏe mạnh, sự tương tác xã hội hạn chế có thể xảy ra sau 1 cánh cửa.

Tiếp tục phần giới thiệu dần dần bằng cách đổi chỗ ngủ giữa các con mèo và chà một miếng vải quanh miệng một con mèo và để miếng vải đó vào chỗ của con mèo kia hoặc chà luân phiên một miếng vải lên từng con mèo. Khi mèo bắt đầu thể hiện sự tò mò về nhau, hãy thưởng cho hành vi thân thiện bằng cách đối xử và khen ngợi. Tại thời điểm này, các tương tác ngắn, trực tiếp, có sự giám sát có thể bắt đầu. Đối với lần tiếp xúc đầu tiên, hãy nhốt một con mèo vào lồng và cho phép con mèo kia đến gần. Cho cả hai con mèo ăn cùng lúc cũng có thể làm giảm căng thẳng. Sau đó, cho phép mèo đi lại và đánh hơi lẫn nhau. Tiếp tục khen thưởng hành vi thân thiện. Tăng dần thời gian cùng nhau được giám sát.

Đừng để mèo ở cùng nhau mà không có sự giám sát cho đến khi đã xảy ra một số hoạt động tương tác được giám sát mà không sự hung hăng. Quá trình giới thiệu một con mèo mới có thể mất vài tuần. Những con mèo lớn tuổi hơn có thể cần một không gian yên tĩnh cách xa mèo con trong một thời gian dài. Những con mèo thân thiện, hòa đồng tốt có thể thích nghi với nhau một cách nhanh chóng.

Các sản phẩm pheromone có thể dễ dàng sử dụng nhưng nên được sử dụng kết hợp với việc giới thiệu dần dần.

Vệ sinh khay đi vệ sinh để ngăn ngừa hoặc điều trị hành vi đi vệ sinh không phù hợp.

From the American Association of Feline Practitioners

Hầu hết mèo thích cát đi vệ sinh dạng hạt mịn, không mùi (ví dụ: cát mèo có thể vón cục).

Khay nên được xúc 1 hoặc 2 lần mỗi ngày.

Cát nên được thay hoàn toàn ít nhất hàng tuần và thường xuyên hơn nếu có nhiều mèo sử dụng. Cát đất sét nên được thay ít nhất hai ngày một lần (thường xuyên hơn nếu có nhiều mèo sử dụng). Rửa khay vệ sinh bằng nước ấm, xà phòng và lau khô trước khi thêm lớp cát mới.

Số lượng khay vệ sinh lý tưởng là một khay cho mỗi con mèo, cộng thêm một khay dư nữa. Hộp vệ sinh nên được đặt ở ít nhất 2 vị trí khác nhau và tốt nhất là nhiều hơn nếu nhà có nhiều mèo. Địa điểm đặt phải kín đáo, riêng tư và có thể tiếp cận dễ dàng. Không nên đặt hộp cạnh các thiết bị gây ồn ào.

Ngăn chặn việc chặn-chấn lồi ra hoặc lồi vào khay vệ sinh của mèo. Phải có ít nhất hai cách để mèo vào và ra khỏi khay.

Không bao giờ nhốt hoặc ép mèo vào khay vệ sinh để cho mèo uống thuốc hoặc thực hiện các hành động khác mà mèo có thể không thích.

Nhiều con mèo thích độ sâu của ổ khoảng 1,5 inch; tuy nhiên, sở thích khác nhau.

Mèo thích những hộp vệ sinh có chiều dài gấp ít nhất 1,5 lần chiều dài cơ thể của chúng. **Nhiều khay vệ sinh thương mại quá nhỏ đối với những con mèo lớn.**

Hộp đựng áo len, bồn trộn xi măng và khay vệ sinh cho chó (dành cho chó nặng đến 35 pound) đều là những khay vệ sinh tuyệt vời cho mèo.

SỰ THẬT HỮU ÍCH VỀ ĐI TIỂU VÀ ĐẠI TIỆN:

Mèo trung bình đi tiểu hai lần mỗi ngày (+/- 2) và đại tiện một lần (và tối đa 3-4 lần ở mèo được thả ở ngoài trời đi chơi) mỗi ngày.

Một số con mèo đánh hơi và che đậy việc đào thải của chúng; những người khác thì không. Cả hai đều được coi là hành vi bình thường.

Loại bỏ bên ngoài khay thường báo hiệu một tình trạng bệnh lý tiềm ẩn.

Sự cố được khắc phục càng sớm thì cơ hội cho mèo càng cao để quay trở lại khay vệ sinh.

Gọi cho bác sĩ thú y của bạn để đặt lịch hẹn.

Mèo cho ăn để ngăn ngừa bệnh béo phì ở mèo của bạn

From the American Association of Feline Practitioners

Mèo trong tự nhiên thường ăn 10 đến 20 bữa nhỏ suốt cả ngày lẫn đêm, với thời gian kiếm ăn hàng giờ mỗi ngày. Việc mô phỏng hành vi cho ăn này của mèo nhà giúp rèn luyện sức khỏe và ngăn ngừa các vấn đề liên quan đến việc thiếu hoạt động kiếm ăn ở mèo nhà. Sự kích thích như vậy cũng ngăn ngừa béo phì, một vấn đề lớn liên quan đến hành vi ăn uống bất thường.

MÔ PHỎNG HÀNH VI ĂN BÌNH THƯỜNG:

- Cung cấp cho mèo máng ăn xếp hình, đồ chơi tương tác và bóng thức ăn giúp phân phát thức ăn khi mèo lăn nó xung quanh.
- Làm máng ăn xếp hình tự chế bằng cách khoét lỗ trên hộp bìa cứng hoặc bình nhựa 2 lít để mèo lấy thức ăn ra.
- Giấu thức ăn xung quanh nhà, ở những nơi khác nhau và trong hoặc xung quanh các đồ vật để mèo “săn mồi”.
- Ném thức ăn vụn và để mèo đuổi theo thức ăn giống như chúng đuổi theo con mồi.
- Nếu không thể cho ăn nhiều lần mỗi ngày, hãy cho ăn tối thiểu hai lần mỗi ngày và giấu thức ăn ở những nơi giấu có sáng tạo.